СУВНИ ЖИЛДИРАТИБ ОҚИЗИБ, ҒЎЗАНИ ҚОНДИРИБ СУҒОРИНГИЗ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 148 (2181). 28 июль, шанба, 1962 йил. Баҳоси 2 тийин.

ПАРТИЯ СЎЗИ, ҚАЛБ АМРИ БУ!

Азиз пахтакорлар, ғўза парваришида ҳал қилувчи куч бўлган моҳир механизаторлар, тажрибакор сувчилар! Мўл ҳосил учун курашнинг ҳал қилувчи дамлари келди, долзарб кунлар келди. Ахир партия, Ватан Сиз билан биздан энг аввал пахта, мумкин қадар кўпроқ «оқ олтин» кутмоқда. Чунки пахта бизнинг миллий ифтихоримиз, «оқ олтин»дан мўл ҳосил олиб элни кийинтириш, безатиш бизнинг интернационал бурчимиздир.

Бу йил тарихий йилдир. Улуғ Партиямиз XXII съезди ва Марказий Комитетимиз март Пленуми тарихий қарорларини амалга ошириш йўлидаги фидокорона, ижодий меҳнатимизнинг дастлабки самараларини кўрсатадиган йилдир.

Газеталарда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига қарата Мурожаати эълон қилинди. Бу Мурожаатда республикамиз, шу жумладан областимиз меҳнаткашларининг шу кунлардаги энг муҳим ва асосий вазифалари ёрқин кўрсатиб берилгандир. Мурожаатда меҳнат аҳлининг орзу-умидлари, истаклари мақсадлари ифода этилган.

«Маълумки, дейилади Мурожаатда, — **бу йилги шароит қишлоқ хўжалигимиз учун ноқулай келди. Асосий суғориш манбаларида сувнинг мисли кўрилмаган даражада камайиб кетганлиги, кўп марталаб дўл аралаш ёмғирлар ёғиб, қаттиқ сел келганлиги, суронли шамоллар бўлганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил олиш учун олиб бораётган курашларн йўлига ғов солди. Лекин улар қийинчиликлар олдида бўшашмадилар, руҳлари тушиб, ўзларини йўқотиб қўймадилар, балки бутун кучларини тўплаб, бутун ғайратларини сафарбар қилиб, юксак даражада уюшқоқлик билан ишлаб, табиатнинг инжиқликларини енгдилар, чигитни ва бошқа экинларни қисқа муддатларда экиб олдилар, ҳозир зўр ғайрат билан экинларни яхши парвариш қилмоқдалар»**.

Фидокорона меҳнатимиз яхши самаралар бермоқда. Республикамиз ғалла, қоракўл тери ва тухум тайёрлаш йиллик планларини ва социалистик мажбуриятларини бажарди, шу жумладан областимиз пилла, ғалла тухум тайёрлаш давлат планини муддатидан олдин адо этди. Бу муваффақиятлар бизни бениҳоя хурсанд қилади. Лекин, «оқ олтин»имизни бир дақиқа ҳам унутмаслигимиз керак.

Биз бу йил областимиз бўйича Ватанга 500 минг тоннадан ортиқ пахта етказиб беришимиз керак. Тошкент область партия Комитетининг яқиндагина ўз ишини тамомлаган V Пленуми зиммамизга олинган социалистик мажбуриятимизни қандай бажараётганлигимизни кенг таҳлил қилиб, бу соҳадаги камчиликларни рўй-рост кўрсатиб берди. Областимизда бу йилги об-ҳаво қийинчиликлари туфайли анчагина майдонларда чигитни қайта экиш, ғўзани кўчат қилиб ўтказишга тўғри келди. Бунинг натижасида бир қанча майдонларда ғўзалар сийрак бўлиб қолди, бир хилда ривожланмади. Гулистон, Комсомол, Янгиер районларида ғўза парваришида айниқса катта қийинчиликлар юз берди. Айрим участкаларда ғўзалар кўсаклаётган бир пайтда, баъзи участкаларда эндигина шоналаяпти.

Шундай шароитда пахтакорлар олдида жуда катта ва шарафли вазифа турибди. Одатда йилнинг мана шундай вақтларида баъзи ходимлар «ҳосил нақд бўлиб қолди» деб мағрурланиб, ғўза парваришини бўшаштириб юборадилар. Ҳозир жон куйдириб, садоқат билан ишлайдиган пайт келди. Яхши ишласак, экинни меҳр-муҳаббат билан, бутун ғайратимизни сарфлаб парвариш қилсак, ғўза парваришида қолоқликка тезда барҳам беришимиз мумкин. Илғор хўжаликлар тажрибаси буни яққол кўрсатди. Мўл ҳосил тўплашни ва уни тўла сақлаб қолишни истаган деҳқон июлнинг қолган саноқли кунларида зўр ғайрат билан ишлаши лозим. Августда ҳам, экиннинг авжи паст бўлган участкаларда эса сентябрда ҳам ғўзани зўр бериб парвариш қилиш керак.

Сув — экиннинг жони, қони, пахтанинг онаси. Сув камчил бўлган бу йилги шароитда ундан тежаб-тергаб фойдаланиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ҳам ҳосилни тўплаш ва сақлаб қолиш учун курашда сувчилар ҳал қилувчи роль ўйнайди. Сувдан тежаб фойдаланиш, уни чуқур эгатлар орқали жилдиратиб оқизиш — сувчиларнинг вазифасидир. Ғўзани бостириб суғоришга ёки қондирмай суғоришга мутлақо йўл қўймайлик! Тунда суғоришнинг аҳамиятини тажрибали деҳқонлар жуда яхши билишади. Саратоннинг иссиқ кунларида тунда суғориш мўл ҳосил тўплашга, кўсакнинг кўпайишига, унинг тўла сақлаб қолинишига катта ёрдам беради.

Механизатор — ғўза парваришида ҳал қилувчи фигурадир. Тракторларнинг қувватидан тўла фойдаланиш, уларга тўсиқлар қўйиб, суғоришдан кейин ер етилиши билан қатор ораларини сифатли қилиб ишлаш — механизаторнинг бурчидир. Трактор культиваторлари билан бирга от культиваторларидан ҳам кенг фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Пахтакор ўртоқлар, шу кунларда ғўзани маҳаллий ўғит билан озиқлантиришга эътибор беринг, маҳаллий ўғитни эгатларга «шарбат» қилиб оқизиш айниқса катта аҳамиятга эга. Чеканкани ўтказганда ғўзаларнинг ҳар бир картада қандай ривожланаётганлигига эътибор қилиш зарур.

Шунга эришайликки ҳар бир туп ғўзада камида 10-12 тадан кўсак тўплайлик.

Далада ишлаётган азамат пахтакорларга яхши маданий ва маиший шароит яратиб бериш — колхоз ва совхоз раҳбарлари, партия ташкилотларининг бурчидир. Одамларга ғамхўрлик қилишнинг ленинча принципларига қатъий риоя қилайлик, далада ишлаётганларга меҳрибон ва ғамхўр бўлайлик!

Шу дол-зарб кунларда мўл ҳосил тўплаш ва уни сақлаб қолиш учун олиб борилаётган умумхалқ курашидан четда турган меҳнатга яроқли битта ҳам колхозчи, совхоз ишчиси бўлмаслиги керак!

Ҳамма — далага!

Ҳамма — ғўза парваришига!

Бу йил областимиз меҳнаткашлари учун катта имтиҳон йилидир. Бутун куч ва ғайратимизни, юрагимиз ҳароратини партиямиз XXII съезди ва Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга оширишга қаратайлик, республикамиз бўйича Ватанга 3 миллион 350 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш юзасидан олган юксак мажбуриятимизни бажаришга сафарбар этайлик!

АДИГЕЯ МЕҲНАТКАШЛАРИГА ҚИЗҒИН ТАБРИКЛАР

КПСС Марказий Комитетининг РСФСР Бюроси, РСФСР Олий Совети Президиуми ва РСФСР Министрлар Совети Адигея автоном области ташкил этилган куннинг 40 йиллиги муносабати билан Адигея ишчилари, колхозчилари, интеллигенцияси, барча меҳнаткашларини қизғин табрикладилар.

КПСС Адигея область комитетига ва меҳнаткашлар депутатлари область Советига юборилган табрикномада айтиладики, Совет ҳокимияти йилларида Коммунистик партия раҳбарлиги остида, рус халқи ва СССРдаги бошқа халқларнинг қардошларча ёрдами туфайли Адигея меҳнаткашлари хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида катта муваффақиятларга эришдилар. Ҳозирги вақтда бу ерда станоксозлик, ўрмон саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноати ва саноатнинг бошқа тармоқлари муваффақиятли ривожланмоқда, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳажми анча ошди.

КПСС Марказий Комитетининг РСФСР Бюроси, РСФСР Олий Совети Президиуми ва РСФСР Министрлар Совети қатъий ишонч билдириб айтадиларки, Адигея автоном областининг меҳнаткашлари Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига янада мустаҳкамроқ жипслашади ҳамда область олдига қўйилган вазифаларни ва қабул қилинган мажбуриятларни шараф билан бажариш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар. (ТАСС).

КУБА ЭЛЧИСИ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

МОСКВА, 26 июль. (ТАСС). Куба Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Карлос Оливарес Санчес Кубанинг революцион байрами — миллий қўзғолоннинг 9 йиллиги муносабати билан 26 июлда қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Ф. Р. Козлов, Ш. Р. Рашидов, Б. Н. Пономарев ва бошқа ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Элчи Карлос Оливарес Санчес ҳозир бўлганларга қарата Куба халқининг миллий байрами — 26 июль кунига бағишланган нутқ сўзлади. Сўнгра КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ф. Р. Козлов сўзга чиқди.

Карлос Оливарес Санчес ва Ф. Р. Козлов ўртоқларнинг нутқлари қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди. «Хрушчев, Фидель Кастро — абадий бирга!» деган хитоблар эшитилди.

Қабул маросими зўр самимият ва қардошларча дўстлик вазиятида ўтди.

ВЦСПС НИНГ УНИНЧИ ПЛЕНУМИ

МОСКВА, 26 июль. (ТАСС). Бугун Союзлар уйининг Колонна залида ВЦСПС нинг X пленуми очилди. Пленумда қуйидаги муҳим масалалар муҳокама қилинмоқда: саноатда ва қурилишда давлат планларини бажариш учун курашга меҳнаткашларни сафарбар этиш юзасидан касаба союз ташкилотлари ишини кучайтириш тўғрисида; социалистик мусобақани янада ривожлантириш: ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш.

Пленум касаба союзлар ишида жамоатчилик асосларини янада ривожлантириш масаласини ҳам муҳокама қилади.

ЭЛЕКТР СИМЛАРИ ЧЕГАРАЛАРДАН ЎТАДИ

Етти социалистик мамлакат ўртасида битим тузилди

25 июлда Москвада Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Румыния Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Социалистик Республикаси бирлашган энергетика системаларининг марказий диспетчерлик бошқармасини ташкил этиш тўғрисида ана шу мамлакатларнинг ҳукуматлари ўртасида битим тузилди.

Марказий диспетчерлик бошқармаси Прагада бўлади. Бу бошқарма битимда қатнашувчи мамлакатлар давлат диспетчерлик бошқармаларининг оператив ишини мувофиқлаштириб олиб бориш учун тузилади. Шундай қилиб, энергетика системаларининг бирлаштирилиши натижасида ҳосил бўладиган иқтисодий манфаат ва афзалликлардан бу мамлакатларнинг фойдаланишлари таъмин этилади.

Ҳозирги вақтда битимда қатнашувчи беш мамлакатнинг энергетика системалари бирлаштирилган ва биргаликда иш олиб бормоқда. 1963—1964 йиллар мобайнида битимда қатнашувчи бошқа икки мамлакат (Румыния ва Болгария)нинг энергетика системалари бирлашган энергетика системаларига қўшилади.

Н. С. ХРУШЧЕВ Ю. ЦЕДЕНБАЛ БИЛАН УЧРАШДИ

26 июлда Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев Мўғулистон Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбал билан учрашди. Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири ўртоқ Ю. В. Андропов қатнашди.

ЖУРЪАТ

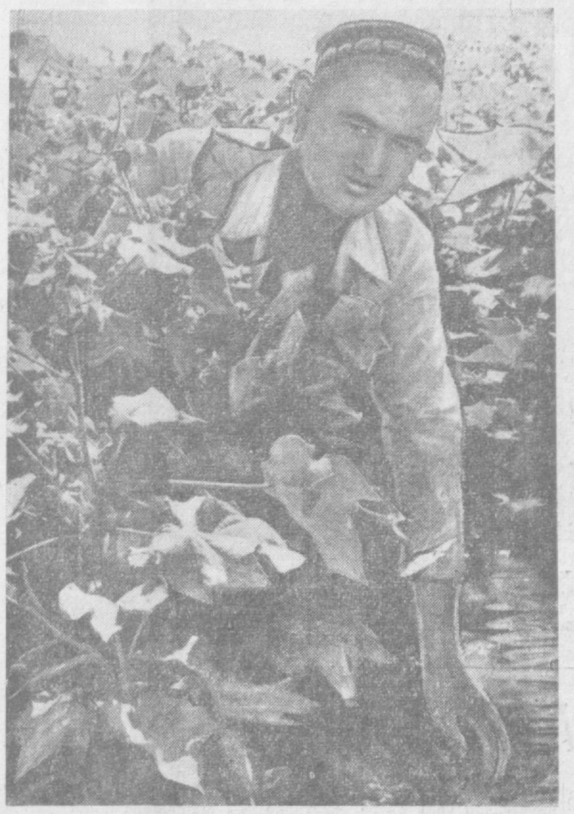

Моҳир сувчи Х. Хайриддинов эгатларда сувнинг оқишини кўздан кечирмоқда.

Далаларни айланиб каноп, маккажўхори экинларининг парвариши билан танишиб юрган меҳмонлар ўртоқ Хан Борис бригадасининг ғўзаларини кўриб анча хурсанд бўлдилар.

— Роса ғайрат қилибсизлар, баракалла сизларга, — дейишди шунда тожикистонлик пахтакорлардан бири, — ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар туп ғўзангизда 3—4 тадан кўсак пайдо бўлипти.

— Ўтган йили қанчадан ҳосил олинган эди?

— 39 центнерга етказганмиз, — жавоб берди бригадир.

— Бу йилги мўлжал қандай?

Лекин бу саволга бригадир ҳа деганда жавоб бераолмади. Бунинг сабаби бор эди. Планда ҳосилдорлик бу йил ўтган йилдагидан кам қилиб белгиланган эди. Буни эшитган тожик пахтакорлар ҳайрон бўлишди.

— Э биродар, бўлмайди бу ишингиз, — деди тожикистонликлар, — орқага чекиниш чин пахтакорга ярашмайди. Дадил бўлаверинг, ҳосилингизнинг чўғи ёмон эмас. Ҳосилингиз ўтган йилгидан оша-ошадики, кам бўлмайди.

— Дарвоқе тўғри айтасизлар, — деди бригадир Хан Борис, — кеча биз бригадамиз аъзолари билан маслаҳатлашдик, имкониятларимизни қайта ҳисоблаб чиқдик. Энди 45 центнер учун кураш бошлашимиз мумкин.

— Иш деган мана бундай бўлипти, — хурсанд бўлишди тожикистонлик меҳмонлар, — ҳамма гап парваришни бўшаштирмасликда қолди. Шу июль ойининг қолган кунлари ва август ойида ғўзанинг сувидан, озиғидан хабар олиб турсаларингиз чакки бўлмайди. Сизларга яна бир маслаҳат, чеканкани дарҳол бошлаш керак. Сўнгра ғўзани шамоллатишга ҳам эътибор бериш лозим. Кўраяпсизми, ғўзаларингизнинг бўйи анча ўсиб, баъзи ерлар қалинлашиб қолипти. Ана шу ерларда қатор оралаб, ғўзани шамоллатиб турсаларингиз ҳаводан, қуёш нуридан яхши баҳра олади. Ғўза тупларининг таг томонидаги кўсаклар намиқиб қолмайди, тез етилади, эрта очилади.

Хан Борис мусобақадошларнинг маслаҳати учун раҳмат айтди. Мана ўшандан буён ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. Қуйи Чирчиқ районидаги «Ленинград» колхозига бориб колхозда энг илғор бригада қайси десангиз ўша Хан Борис бригадасини кўрсатишади. Чунки азаматлар кейинги ўн кунликда яна ҳам ғайрат қилишди.

Бригаданинг пахтазори. Бир текис ўсган ғўза тупларида сон саноқсиз шона ва гулларга кўзингиз тушади. Ҳар туп ғўзада ҳозирнинг ўзидаёқ 6—8 тадан бўлиқ кўсак бор. Бу ерлар кечагина сувдан чиқарилипти.

Бригадир ўртоқ Хан Борис сувчиларнинг ишидан хурсанд бўлиб гапирди.

— Ҳозиргача ғўзаларимизни, — деди у, — тўрт марта культивациядан чиқардик, 3 марта суғордик. Сувчимиз Ҳилолиддин Хайриддиновнинг ишидан мамнунмиз. У ғўзаларга жилдиратиб сув қуяди. Қачон қарасангиз эгат оралаб юрганини учратасиз. Ахир сувчи деган шундай бўлиши ҳам керакда, эгатларга сув қуйгандан кейин қаторларни оралаб турмасангиз, сувнинг миқдори кўпайиб кетиб, баъзи ерларда ғўзаларни эзиб кетиши ҳам мумкин. Ҳилолиддин бунга сира йўл қўймаяпти. У ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминлаяпти. У билан бирга меҳнат қилаётган Отбосар Турсунқулов ҳам ёш сувчи. Ҳар иккиси ғўзани қондириб суғораяпти.

Сўнгра бригадир бизни ён томондаги картага бошлади, у ерда бир гуруҳ колхозчилар ғўзани чеканка қилишаяпти. Ишнинг ўз вақти — омади, — дейдилар. Шунинг учун ҳам бригада аъзолари тожикистонликларнинг маслаҳатига амал қилиб, чеканкани тугаллай, деб қолишди. Чиннигул Нортоева, Ширин Мелдошева, Тўйма Мўминқулова сингари ўртоқлар ишни сифатли бажариб, ҳосилга-ҳосил қўшилишини таъминламоқдалар.

Бригадир билан суҳбатлашиб, август ойида қандай тадбирлар амалга оширилишини ҳам билиб олдик.

— Августда ғўза парваришини сира бўшаштирмаймиз, — деди бригадир, — ғўзани иккинчи бор чеканка қиламиз. Картанинг шароитига, ғўзанинг талабига қараб, сув қуйишни давом эттирамиз. Ҳозирча август ойида ғўзани кам деганда икки марта суғоришни мўлжаллаб турибмиз. Яна биз амалга оширадиган муҳим иш шу бўладики, бу ойда йиғим-теримга тайёргарлик юзасидан бўладиган ишларнинг ҳаммасини тахт қилиб қўямиз. Чунки шундай қилмасак, шошиб қоламиз. Биз бу йил ҳам ўтган йилдагидек, С—4727 навли пахтани ўстираяпмиз. Бу пахтанинг яхши хусусияти шуки, у бошқа нав пахталарга қараганда 15—20 кун илгари очилади. Ўтган йили ҳар гектар ерда 90 минг тупдан кўчат сақлаб қолган эдик. Бу йил эса гектарлардаги кўчатларнинг сони 95 минг тупданга етади. Ҳар биримизнинг ҳаракатимиз, диққат-эътиборимиз ана шу ғўзаларни терим бошлангунгача сақлаб қолишдан иборат. Ана шунда ҳосил биз мўлжаллагандек бўлади. Нобуд қилмай йиғиб-териб олсак, албатта ўз сўзимизнинг устидан чиқамиз.

Колхознинг бу пешқадам бригадасида бошқа экинлардан ҳам мўл ҳосил етиштирилмоқда. Бригада аъзолари 170 гектар ерга экилган каноплнинг ҳар гектаридан 170 центнердан кўкпоя топшириш учун курашмоқдалар. Ҳозиргача каноп 3 марта суғорилди. Шу кунларда тўртинчи сув берилаяпти.

Бригаданинг маккажўхоризорида ҳам иш қизғин бораяпти. Ҳар гектар ердан 550 центнердан кўкпоя олишга аҳд қилган бригада аъзолари ўсимликни меҳр билан парвариш қилдилар. Шу кунларда маккажўхорини ўриб, силос бостириш бошлаб юборилди. Маккажўхоридан мўл-кўл ҳосил олиб колхозда гўшт-сут етиштиришни кўпайтиришга ҳисса қўшиш учун курашаётган пешқадамларнинг меҳнатидан қўшни бригадалар ҳам ўрнак олаяпти.

«Ленинград» колхозининг ўртоқ Хан Борис бошлиқ бригада аъзоларининг журъати ва ҳимматига қойилмиз. Улар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг «Ғўза тупларида мўл ҳосил тўплайлик ва уни тўла сақлаб қолайлик» деб чиқарган мурожаатига жавобан астойдил меҳнат қилиб, техника билан иноқ бўлиб, экинлардан мўл ҳосил етиштирмоқдалар.

Н. РИХСИЕВ.

Суратда: бригадир ўртоқ Х. Борис канопзорда. А. Абалян фотолари.

ҲАР ТУПИНИ АВАЙЛАБ...

Улуғ мақсад сари интилиш совет кишиларига хос фазилат. Бригадамиз пахтакорлари буни жуда яхши билишади. Шу сабабли уларнинг ҳар бири ҳозирги дамларда бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилаётир.

Тажрибакор деҳқонлар асаднинг ҳар бир дақиқасидан тўла ва унумли фойдаланишга ҳаракат қиладилар. Бу, бежиз эмас, албатта. Маълумки, асадда ўсимликни ҳосил тугунчалари билан ясантирилса, уларни тўла сақлаб қолишга эришилса кузда хирмон баракали бўлади.

Биз ана шунга қатъий амал қилиб, ғўзаларимизнинг томирига меҳримизни сингдиряпмиз. Ахир, мўл ҳосил меҳнатсиз бунёдга келмайди-да! Қатор оралари ўз вақтида юмшатилиб, ўсимликлар ўғит ҳамда сувга тўйдирилса, ҳосил кўпаяверади. Буни биз бир неча йилдан бери ўз тажрибамизда синаб кўряпмиз.

Ўтган йили бригадамиз пахтадан мўл ҳосил етиштирди, гектаридан 40 центнердан ошириб «оқ олтин» олдик. Етти йилликнинг тўртинчи йилидаги мақсадимиз янада катта. 117 гектар майдоннинг ҳар гектаридан она-Ватанга 45 центнердан пахта сотиш мажбуриятини олганмиз. Бундай юқори ҳосил ўз-ўзидан етишмаслигини жуда яхши биламиз. Шунга кўра ғўзаларимизнинг ҳар тупини авайлаб парвариш қиляпмиз. Механизаторларимиз — Абдукарим Абдураҳмонов билан Вася Цой ўртоқлар ишни сусайтирганлари йўқ. Уларнинг «пўлат от»лари далада жавлон уриб юрибди.

Озиқлантириш, суғориш ва культивация бир-бирига узвий равишда боғлаб ўтказилганлиги туфайли ҳозир ҳар туп ғўзада 6—7 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Бу, гектаридан 30—35 центнердан ҳосил жамғарилди деган сўз.

Ҳозиргача ғўзаларимиз 2-комплекс парваришдан чиқарилди. Тунги суғоришни алоҳида назорат остига олганмиз. Бирор туп ғўзанинг чанқаб қолишига ёки қўллашига йўл қўйилмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси ва ҳукуматининг биз пахтакорларга қарата чиқарган мурожаатини ўрганиб чиққанимиздан кейин пайкалларни машина теримига мослаштиришда жиддий ўзгариш ясадик. Бултур 20 гектар ердаги пахта машинада терилган эди. Бу йил бу майдонни икки ҳисса кўпайтирдик. Бу ердаги ғўзалар алоҳида парвариш қилиняпти.

Ҳалол меҳнат қилиб, мақсадимизга, албатта эришамиз.

Н. ФАТҲИДДИНОВ,
Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг бригада бошлиғи.

ЕТТИ ЙИЛЛИКНИНГ БУЮК ОДИМИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг 1962 йил биринчи ярмида республика халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг бажарилиш якунлари тўғрисидаги ахборотида Ўзбекистон меҳнаткашларининг партия XXII съезди қарорларини амалга ошириш учун курашда эришган янги муваффақиятлари ҳақида гапирилади. Шу вақт ичида халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда, халқ турмушининг фаровонлиги ва маданий савиясини янада юксалтиришда янги марраларга эришилди.

Ахборотда бундай дейилади: Ўзбекистон саноати маҳсулот ишлаб чиқариш ярим йиллик планини 104 процент бажарди. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми ўтган йилнинг шу пайтидагига нисбатан ўн процент ўсди.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашига қарашли саноат йилнинг биринчи ярми планини бажарди. Халқ хўжалиги кенгаши ихтиёридаги барча тармоқ бошқармалари, шунингдек республикадаги барча министрликлар ва бошқармалар шу давр ичида давлат планини тўла ва ошириб бажардилар.

План умуман ошириб бажарилгани ҳолда, кўпгина саноат корхоналари йилнинг биринчи ярми планини бажармадилар. Бундай корхоналар саноатга дахли бўлмаган министрликларда — қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш, қурилиш, автомобиль транспорти ва тош йўллар министрликлари ҳамда бошқа баъзи министрликларда айниқса кўп.

Тошкент шаҳри территориясида, республиканинг барча областлари ва Қорақалпоғистон АССРда жойлашган саноат ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ярим йиллик планини ошириб бажарди.

Сўнгра ахборотда келтирилган кўрсаткичлар Ўзбекистон саноатининг барча асосий тармоқларида ишлаб чиқариш ғоят тез суръатлар билан ўсаётганлигини характерлайди. Масалан, йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу пайтидагига нисбатан қора ва рангли металлургияда 41 процент, кўмир саноатида 20 процент, нефтни қайта ишлаш саноатида 25 процент, газ саноатида 2,4 баравар, электроэнергия саноатида 9 процент, машинасозлик ва металл ишлаш саноатида 22 процент, химия саноатида 11 процент, бинокорлик материаллари саноатида 21 процент ўсди. Енгил, озиқ-овқат саноати ва саноатнинг бошқа тармоқларида ҳам маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди.

Йилнинг биринчи ярми планидан ташқари кўп миқдорда пўлат эритилди, кўмир қазиб чиқарилди, кўп миқдорда нефть ва газ чиқарилди, электр энергияси, турли қишлоқ хўжалик техникаси, минерал ўғитлар, цемент, шифер, пахта толаси, шойи газлама, пайпоқ, устки ва ички трикотаж, чарм пойафзал, консерва, ўсимлик мойи, узум виноси ва бошқа маҳсулотлар пландан ташқари кўп миқдорда ишлаб чиқарилди.

Шу билан бирга, ишлаб чиқариш ўсгани ҳолда, дизеллар, кўприксимон кранлар, ип газлама, мебель, рўзғор холодильниклари, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ва мол ёғи ишлаб чиқариш плани бажарилмай қолди.

Енгил саноат корхоналари янги буюмлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар, маҳсулотнинг ассортиментини кўпайтирдилар. Шу билан бирга, мебель, тикувчилик, пойафзал ва тўқимачилик саноатининг айрим корхоналари планни берилган ассортиментга мувофиқ бажармаётирлар, паст сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Республиканинг саноат корхоналарида йилнинг биринчи ярми мобайнида замонавий технология процессларини жорий қилиш, юксак унумли янги станок ва машиналар ўрнатиш, ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва механизациялаштириш соҳасида юздан ортиқ йирик тадбирлар амалга оширилди.

Йилнинг биринчи ярмида 11 мингга яқин рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Республика саноатида ўтган ярим йил ичида меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу пайтидагига нисбатан 5 процент ортди. Меҳнат унумдорлиги плани 103 процентга етказиб бажарилди. Товар маҳсулотининг таннархини камайтириш плани бажарилди ва анчагина маблағ тежалди.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

«Ўзбексельмаш» заводининг 5-цехи қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқаришда корхона бўйича пешқадамликни қўлда сақлаб келмоқда. Цех коллективи шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида пландагига қараганда 64 та кўп «УПХ-1,5А» маркали кўрак чувиш машинаси тайёрлади. Суратда: республика колхоз ва совхозларига юбориладиган кўрак чувиш машиналарининг янги партияси. Контролёр Нина Степанченко ва 5-цехнинг старший мастери Василий Саломатин ўртоқлар машиналарни жўнатиш олдидан кўздан кечираётирлар.

А. Абалян фотоси.

ЕТТИ ЙИЛЛИКНИНГ БУЮК ОДИМИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Ахборотнинг қишлоқ хўжалиги ривожланишини характерловчи қисмида бундай дейилади: Партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларидан илҳомланган Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш суръатларини жадаллаштирмоқдалар. Республикада бу йил экин экилган майдонларнинг миқдори ўтган йилдагидан ортиб кетди. Асосий экин — пахта майдонлари яна 15 минг гектар кенгайди. Дон экинлари, маккажўхори ва оқжўхори кўпроқ экилди.

1 миллион 100 минг гектардан кўпроқ майдонда чигит квадратуялаб ва тўғри бурчак-уялаб экилди. 240 минг гектардан кўпроқ, ёки ўтган йилдагидан 74 минг гектар кўпроқ майдонга белгиланган миқдордаги уруғлар селялкалар билан экилди.

Республикада лалмикор экинлар экиш плани ошириб бажарилди. Шу билан бирга, бир қанча районларда ва айрим областларда лалмикор экинлар экиш плани бажарилмади.

Республикада шу йилнинг кўкламида ва ёз фаслининг бошида об-ҳаво шароитининг ноқулай келганлиги ва кўп районларда экинларни суғориш учун сув етишмаганлиги натижасида рўй берган талайгина қийинчиликларни бартараф қилиш мақсадида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилини кўпайтириш учун катта иш қилинди. Сув хўжалиги министрлиги системаси орқали 12 минг гектардан кўпроқ янги ерлардаги экинлар суғорилди, 200 минг гектардан кўпроқ яйловларга сув чиқарилди.

Пичан ўриш ва дағал ем-хашак тайёрлаш соҳасидаги ишлар ҳамма жойда қизитиб юборилди.

Республикадаги колхоз ва совхозларда қорамоллар сони кўпайди, шу жумладан сигирлар сони икки процент, чўчқалар сони тўққиз процент, паррандалар сони (жўжаларни қўшиб ҳисоблаганда) тўққиз процент ортди. Шу билан бирга, қўй ва эчкилар сони тўрт процент камайди.

Гўшт тайёрлаш ва харид қилиш ярим йиллик плани, шунингдек қоракўл тери тайёрлаш йиллик плани муддатидан илгари бажарилди, чорвачилик маҳсулотининг энг муҳим турларини давлат йўли билан тайёрлаш ва харид қилиш плани анча ошириб бажарилди. Шу билан бирга, сут тайёрлаш ва харид қилиш ярим йиллик плани бажарилмай қолди.

Йилнинг биринчи ярмида қишлоқ хўжалигининг моддий техника базаси тобора мустаҳкамланди. Колхоз ва совхозлар талайгина миқдорда энг янги конструкциядаги машиналарни олдилар.

Республика Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг ахборотида юк ташиш планининг бажарилиши тўғрисидаги маълумотлар келтирилади. Ахборотда бундай дейилади: Тошкент темир йўлида йилнинг биринчи ярмида юк обороти плани 103 процент бажарилди. Йўлнинг ҳамма бўлимлари планни бажардилар. Вагонлардан фойдаланишнинг асосий техника-иқтисодий кўрсаткичлари бўйича топшириқлар ошириб бажарилди. Кўп юкли поездлар қатнови оширилди. Шу билан бирга, Тошкент темир йўли тепловозларнинг суткалик ўртача қатнови планини бажармади.

Автомобиль транспортида юк ва пассажирлар ташиш плани ошириб бажарилди.

Ахборотда айтиладики, давлат капитал маблағлари ҳисобига 1961 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 26 процент кўпроқ янги асосий фондлар ишга туширилди. Республикадаги электростанцияларда 100 минг киловаттдан кўпроқ қувват берадиган янги турбиналар ишга туширилди. Оҳангарон цемент заводида йилига 450 минг тонна цемент ишлаб чиқарадиган иккинчи технология линияси фойдаланиш учун топширилди. Нефтни қайта ишлаш, машинасозлик саноатида ва саноатнинг бошқа тармоқларида қўшимча қувватлар ишга туширилди.

Янги мактаблар ва мактабгача тарбия муассасалари биноларини фойдаланиш учун топшириш юзасидан йилнинг биринчи ярми плани ошириб бажарилди.

Қурилишда меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 9 процент кўпайди.

Шу билан бирга қурилиш ташкилотларининг ишида жиддий камчиликлар ҳам бор.

Ярим йиллик чакана товар обороти плани 103,7 процент, шу жумладан Савдо министрлиги системасида 102,4 процент ва матлубот кооперациясида 104,3 процент бажарилди.

1962 йилнинг биринчи ярмида аҳолига гўшт ва гўшт маҳсулотлари, сут ва сут маҳсулотлари, тухум, қанд-шакар кондитер маҳсулотлари, тикувчилик ва трикотаж буюмлар, чарм пойафзал, мебель, холодильниклар, кир ювиш машиналари ва соат ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан кўпроқ сотилди.

Халқ маорифини, фан ва маданиятни ривожлантириш соҳасида янги муваффақиятлар қўлга киритилди. Умумий таълим мактабларидаги ўқувчиларнинг умумий сони ўтган ўқув йилидагига нисбатан 142 минг кишига кўпайди ва қарийб 1 миллион 700 минг кишини ташкил этди. Республика халқ хўжалиги бу йил 28 мингдан кўпроқ олий ва ўрта малакали мутахассислар олади. Илмий муассасалар шохобчалари кенгайди.

Болалар боғчаларида тарбияланаётган болалар миқдори ўтган йилдагига нисбатан 30 минг кишига кўпайди ва 140 мингдан кўпроқ бўлди.

1962 йилда аҳолига медицина хизмати кўрсатиш яхшилана борди. (ЎзТАГ).

Даврimиз ҚАҲРАМОНЛАРИ

ИЛТИМОС, ГАБАРА ҲАҚИДА ЁЗИНГ

Биз завод бош инженерини ўз хонасида учратиб, мақсадимизни айтмоқчи бўлиб, оғиз жуфтлаган ҳам эдик, у:

— Хабарим бор. Эшитишимча сизларни корхонамиз илғорлари қизиқтираётган эмиш, — деди вазминлик билан, сўнг қўлидаги учи найза қилиб чиқарилган қаламга тикилганича хаёлга чўмиб қолди. — Коллективимиз ярим йиллик планни муддатидан бир ой илгари бажариб, қўшимча равишда ўнларча минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Меҳнат унумдорлиги 29,8 процент ошди, биргина ёнилғининг ўзидан қарийб 10 минг сўм тежаб қолинди. Маҳсулот таннархи 9 процентга камайди. Кўйингчи, бу рақамларни корхонамиз ўз тарихида ҳали кўрган эмас.

— Хўш, коллектив бу муваффақиятни қандай қўлга киритди, деб ўйларсиз? — гапида давом этди у. — турган гапки, агарда цехлардаги ҳар бир агрегат ва механизмларнинг «юрак уришидан» ўз вақтида хабардор бўлиб, уларнинг узлуксиз, бир меёрда ҳаракат қилиши таъминлаб турилмаганида бунга эришиб бўлмасди, албатта. Агрегатларнинг бенуқсон ишлашида эса Евгений Брониславович Габаранинг қўшаётган ҳиссаси жуда катта. Шу киши ҳақида ёзинг...

Ўртоқ Габара баҳайбат агрегатлар ўрнатилган улкан цехларда эмас, балки бор-йўғи иккитагина токарлик станоги жойлашган кичкинагина устахонасида ижод қилар экан. Ана шу ерда Евгений Браниславович катта-катта агрегатлар «ярасига малҳам» тайёрлайди. Ўзининг ижод чашмасида етилган турли хил деталлари билан бутун бир коллектив мушкулини осон қилади.

Ҳа, танбур созанданинг қўлида қандай ўйнаса, деталь унинг раъи билан шунчалик товланарди. Биз унинг бу ҳаракатини кузатар эканмиз, инженер таърифлаб берган Евгений Брониславович шу киши эканлигига шубҳамиз қолмади. Ўз ижод чашмасида етилган таклифининг рўёбга чиқаётганлигиданми, унинг нуроний сиймосида кувонч аломатлари жилва бергандай бўлди. У станогини бир дам тўхтатди-да, хаёлчан кўзларини қўлидаги найсимон детальга қадаганча туриб қолди. Хаёл уни ўтмишга етаклаб кетган эди.

...1958 йил, завод пойдеворига дастлабки ғишт қўйилаётган, турли агрегат ва механизмлар монтаж қилинаётган, хуллас қурилиш фронти қизғин тус олган вақт эди. Евгений Брониславович бу қурилиш фронтини ўзининг қадрдон устахонасида ишлаб зарур запас деталлар билан таъминлаб турарди. Кунларнинг бирида нима бўлди-ю, спирт цехида қозон ўрнатиш учун зарур бўлган бир деталь монтажчилар қўлини ушлаб қолди. «Хўш, бу деталини қаердан топиш мумкин? Агарда Тошкентга заказ қиладиган бўлсак, турган гап, ишни бир неча кун тўхтатишга тўғри келади», — ўйлашди монтажчилар. Шунда улардан бири, «тўхтанг, Евгений Брониславовичга мурожаат қилиб кўрсакчи, ҳар ҳолда тажрибаси борку, жуда қўлидан келмаса бирор маслаҳат берар», деб қолди. Бу таклиф ҳаммага маъқул тушди.

— Шунчалик ишонч билдириб келганларингизнинг ўзи менга катта бахт, — дейди Евгений Брониславович деталь чертежига кўз югуртириб чиқар экан.

У деталларни айтган вақтига тайёрлаб берганидан монтажчилар ўз миннатдорчиликларини изҳор қилишди.

Бундан бениҳоя қувонган кекса токарь:

— Бурчим экан, ясаб бердим, ишларингиз бўлса келиб тураверинг, бамаслаҳат йўлини топармиз, — деб қўйди.

... Шу зайлда кунлар, ойлар ўтди. Қурилиш ҳам тугади. Завод ўз қаддини ростлаб дастлабки маҳсулотини она-Ватанга армуғон этди...

Биз юқорида Евгений Брониславович найсимон деталга ишлов бераяпти дегандик. Бу деталь дарҳақиқат унинг ижод чашмасида етилган ихтиронинг навбатдаги самараси эди.

ТЕЦ цехидаги сувни фильтрловчи трубканинг тез-тез ишдан чиқиб туриши, унинг камёб эканлиги коллективнинг қўлини кўп вақт боғлаб қўяр эди. Бир куни цехдагилар унга труба келтириб «шундан фильтрлаш трубаси тайёрлаб берсангиз» деб Евгений Брониславовичга мурожаат қилишди. Моҳир токарь ундан 10—15 та фильтрлаш трубаси ясаб кўрди. Лекин кутилган натижа кўнгилдагидек бўлиб чиқмади. Ахир бир дона трубани қирқишнинг ўзига 10 дона фрезер сарфланди-да, бунинг устига сувдаги кўмир қуйқалари бу тешикдан бемалол ўтиб кетиши турган гап. «Йўқ, бу аҳволда иш битмайди, Бошқа йўлини топиш керак», ўйлади Евгений Брониславович. Ишдан кейин устахонада кўп вақтини ўтказди. Ниҳоят у трубани қирқиш йўли билан эмас, балки маълум тешиклар очиб устини 0,2 миллиметрли сим билан ўраса, яхши натижа беражагини аниқлади. Тажрибали ихтирочи шу йўл билан ТЕЦ цехи ишчиларининг мушкулини осон қилди. Шундай қилинганда биринчидан деталь қирқиш учун сарф қилинадиган фрезер тежаб қолинади, иккинчидан вақт кам сарфланади. Бундан ташқари илгариги фильтрловчи трубага нисбатан сув анча тез ва тоза ўтадиган бўлади.

Биз Евгений Брониславович ижодий вазифасига ёзилган ўнлаб ихтирочилик таклифларининг бири ҳақидагина гапирдик, холос. Унинг ҳисобида 20 га яқин таклиф бор. Ҳа, у чорак асрдан ортиқроқ ҳаёти ва тажрибасини Ватанимизда коммунистик мўл-кўлчилик ярагишдек умумхалқ ишига сарф қилаётганлиги билан ҳақли равишда фахрланади, унга ижодий изланишда шу олижаноб ишида янги-янги муваффақиятлар тилаймиз.

А. ШАЙХОВ,
Янгийўл гидролиз заводи.

ЮЛДУЗ ПОРЛАМОҚДА

Кончилар муваффақиятли ишлаб, давлат планларини ортиғи билан бажарган кунлари осмонга бўй чўзган копёрнинг тепасига ўрнатилган беш қиррали юлдуз атрофга лали нур таратиб туради. Порлаб турган юлдузни кўрган ҳар бир кончи беҳад қувонади, ундан коллективи яхши ишлаётганлигини пайқаб олади.

Ҳақиқатан ҳам шахтёрлар бу йилнинг дастлабки ойларидан бошлаб фидокорона меҳнат қилишмоқда. Суткалик кўмир қазиб чиқариш топшириқлари ортиғи билан адо этилаётир. Шу йилнинг ўтган 6,5 ойи ичида пландагидан ташқари деярлик 16 минг тонна кўмир қазиб чиқарилди ва истеъмолчиларга жўнатилди. Маҳсулот таннархини камайтириш, сифатини яхшилаш соҳаларида ҳам дуруст ютуқлар қўлга киритилди.

Шахтада етти йилликнинг тўртинчи йили планини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган социалистик мусобақа тобора авж олмоқда. Бунда барча участка, бригада ва шахтёрлар иштирок этишаяпти. Мусобақанинг оммавийлиги коллектив меҳнати натижаларининг салмоқли бўлишига ёрдам бераяпти. Бу мусобақада биринчи участка коллективи пешқадамлик қилаётир. Йил бошидан бери биринчиликни қўлдан бой бермай келаётган участка кончилари меҳнатда ҳаммага ўрнак бўлишаяпти. Улар иш вақти ва асбоб-ускуналардан унумли фойдаланиш, прогрессив технологияни жорий қилиш, илғор иш методларини қўлланиш туфайли ишда юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Йил бошидан бери планда белгиланганига қўшимча равишда 8 эшелондан ортиқ ёқилғи қазидилар.

Оҳангарондаги 9-шахта коллективи забойларни мустаҳкамлашда фойдаланадиган ёғоч устунларни тежаб-тергаб сарфлаш, уларни иккинчи марта ишлатиш туфайли кўплаб давлат маблағини тежаб қолмоқда. Шу йилнинг 6 ойи ичида шахта бўйича 41 минг сўм иқтисод қилинди, меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи 3 процент ортиғи билан адо этилди.

Шахтёрлар қўлга киритилган бу ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Улар ўзларининг традицион байрамлари — Шахтёрлар кунини янада катта совғалар билан кутиб олиш учун курашаяптилар. Азаматлар ана шу айёмгача пландан ташқари яна 4 минг тонна кўмир қазиб чиқариш ҳақида мажбурият олишди.

И. АҲМЕДОВ.

Ракка қарши саккизинчи халқаро конгрессда

МОСКВА, 25 июль. (ТАСС). Жаҳон онкологларининг форуми Ленинские Горидаги университетда уч кундан бери давом этмоқда. Секцияларда ва дискуссияларда 300 дан ортиқ доклад тингланди. Буларнинг ҳаммаси қисқача ахборотлардан иборат бўлса ҳам, уларнинг ҳар қайсиси — кўп йиллик тадқиқотларнинг натижаси, изланишлар ва ўйланишлар самарасидир. Конгрессда олимлар баён этиб берган фактлар ва кузатишлар, образли қилиб айтганда, онкологиянинг ҳозирги аҳволини равшан қилиб кўрсатади.

Кейинги йилларда кўп мамлакатларда рак иммунологияси йўналиши ривожланмоқда. Олимлар организмнинг ёмон шишларга мойил бўлмаслиги йўлларини ишлаб чиқишга уринмоқдалар. Бу проблема съездда махсус секцияда муҳокама қилинмоқда.

Шу секциянинг бугунги мажлиси қатнашчиси, ракка қарши Халқаро союзнинг фахрий президенти профессор Жан Мэзен (Бельгия) ракка қарши иммунитет вужудга келтириш методларини қидиришни онкологиядаги бош йўналиш, деб ҳисоблайди. Унинг фикрича, ёмон шишларни даволаш учун етарли даражада таъсирли препаратлар топишдан кўра, организмнинг ёмон шишларга мойилдор бўлмаслигига эришиш осонроқ.

Организмни ракка мойилдор бўлмайдиган қилиш мумкин эканлиги ҳайвонлар устида ўтказилган тажрибаларда исботланди.

Профессор Мэзен бу экспериментни қуёнлар ва маймунлар устида ўтказишни мўлжаллайди. Агар олинган натижалар бу сафар ҳам тасдиқланса, бундай эмлашларни одам устида синаб кўриш мумкин бўлади. Аммо бунга ўтиш учун, деб таъкидлайди бельгиялик олим, дастлаб пухта ва узоқ давомли иш олиб бориш керак.

Профессор Л. М. Шабад (СССР) матбуот конференциясида сўзга чиқиб, канцероген агентлар ҳақида, яъни жониворларда ва одамларда рак касаллигига сабабчи бўладиган моддалар тўғрисида батафсил гапирди.

Профессор Л. М. Шабад канцерогенлар ва жумладан уларнинг бири — бензпирен тутуни кўп катта шаҳарларнинг ҳавосида мавжуд эканлигини таъкидлаб, эски саноат корхоналарини реконструкциялаш ҳамда янги шаҳарларни рационал қуриш — ташқи муҳитни соғломлаштиришнинг энг яхши йўли эканлигини айтди.

Конгрессда бугун бошқа проблемалар қаторида рак биохимияси, радиобиология, рак ҳужайраси биологияси проблемалари ҳам муҳокама қилинди. Шунингдек ўпка раки диагностикаси ва уни даволаш ҳақида, шишларни даволашнинг янги методлари тўғрисида докладлар тингланди. Ракнинг келиб чиқишида вируснинг роли тўғрисида дискуссия давом этди. Мажлисларда Франция, Польша, Румыния, СССР, Англия, Финляндия, Бразилия ва бошқа мамлакатларнинг олимлари сўзга чиқдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

73-Қатортол сайлов округидан сайланган Ш. С. Исамуҳамедов, 83-Эски Тошкент сайлов округидан сайланган А. Акрамов ва 102-Қизил Октябрь сайлов округидан сайланган Шин Ден Дик ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигидан чақириб олиш учун ўтказиладиган овоз бериш ҳақида

Калинин районидаги «XX партсъезд», Чиноз районидаги «Москва», Қуйи Чирчиқ районидаги Димитров номли колхоз меҳнаткашларининг умумий йиғилишларида 73-Қатортол сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Советига сайланган депутат Ш. С. Исамуҳамедов, 83 — Эски Тошкент сайлов округидан сайланган А. Акрамов ва 102 — Қизил Октябрь сайлов округидан сайланган Шин Ден Дик ўртоқларни депутатликдан чақириб олиш ҳақидаги масала кўтарилганлиги муносабати билан.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатини чақириб олиш ҳақидаги Қонуннинг 4-моддасига мувофиқ 73 — Қатортол сайлов округидан сайланган Шукур Солихович Исамуҳамедов, 83 — Эски Тошкент сайлов округидан сайланган Анвар Акрамов ва 102 — Қизил Октябрь сайлов округидан сайланган Шин Ден Дик ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигидан чақириб олиш юзасидан овоз бериш 1962 йил 6 августда ўтказилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САҲИБОЕВ.

АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

ПАРТИЯ ВА ХАЛҚНИНГ МОНОЛИТ БИРЛИГИ

Қаҳрамон ва ижодкор совет халқи Коммунистик партия раҳбарлиги остида КПССнинг янги Программасида белгиланган улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. **«Халқ — коммунизм қурилишининг ҳал қилувчи кучидир,** — дейилади Программада. — **Партия халқ учун яшайди, халққа хизмат қилишни ўз фаолиятининг маъноси деб билади. Партиянинг халқ билан алоқаларининг янада кенгайиши ва чуқурлашиши коммунизм учун курашда муваффақият қозонишнинг зарур шартидир».**

1903 йили партиянинг II съездида улуғ Ленин томонидан тузилган ва тарбиялаб вояга етказилган, революцион курашларда чиниққан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ишчилар синфи билан меҳнаткаш деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаб, уларни мамлакатимиздаги помешчиклар ва капиталистлар ҳукмронлигини ағдариш учун курашга илҳомлантирди ва 1917 йил октябрида капиталистик тузум йўқ қилиниб, пролетариат диктатураси ўрнатилди.

Шундай қилиб, партиянинг II съездида қабул қилинган Программа бажарилди, инсоният тараққиётида янги давр очиб берилди. Россияда ўтган аср охирларида кичик-кичик марксистик тўгарак ва группалардан вужудга келган Россия социал-демократик ишчилар партияси ўсиб, ҳозирги вақтда жамиятни революцион асосда ўзгартирувчи илғор курашчиларнинг ўз миллионли армиясига, улуғ социалистик давлатга раҳбарлик қилувчи партияга, коммунизм қурувчилар партиясига айланди.

Шонли партиямизнинг жаҳоншумул аҳамиятга эга бўлган тарихи партия ва халқимиз монолит бирлигининг ёрқин ифодасидир.

В. И. Ленин халқ оммаси билан алоқани доимо сақлаш ва мустаҳкамлаш партиянинг энг муҳим вазифасидир деб таълим берди. Жонажон партиямиз Ленин таълимотини амалга ошириб, ўз фаолиятининг барча даврида халқ оммаси билан алоқани мустаҳкамлади, унинг революцион ҳаракатига раҳбарлик қилди ва ундан ҳамиша мадад олиб турди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг жаҳоншумул-тарихий ғалабаси Ленин партияси билан халқ бирлигининг мустаҳкамлигини, халқ оммасининг партияни қўллаб-қувватлашини, унинг шиорлари ва чақириқларини амалга ошириш учун қаҳрамонона курашганлигини тўла тасдиқлади.

Октябрь революциясидан кейин, чет эл ҳарбий интервенцияси ва гражданлар уруши, халқ хўжалигини тиклаш учун кураш, мамлакатни социалистик индустрлаш ва қишлоқ хўжалигини ёппасига коллективлаштириш асосида қулоқларни синф сифатида тугатиш, социалистик жамиятни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун кураш йилларида партия билан халқнинг мустаҳкам бирлиги ёрқин намоён бўлди.

Партия билан халқнинг қудратли бирлиги Улуғ Ватан уруши йилларида яна бир бор синовдан ўтди. Бу урушда мамлакатимиз жаҳоншумул-тарихий ғалабага эришди ва фашизмни бутунлай тор-мор келтирди. Уруш тамом бўлгандан кейин партия билан совет халқи бирлигининг мустаҳкамлиги қисқа муддат ичида халқ хўжалигини тиклаш ва унинг тўхтовсиз ривожланиб боришини таъмин этди.

Совет жамияти ўзининг ички тараққиётида 1953 йилдан кейин шундай бир даврга қадам қўйдики, бу даврда коммунистик қурилиш вазифалари партия ва халқнинг бевосита амалий вазифалари бўлиб қолди. Бу вазифаларни амалга оширишда партия билан халқнинг монолит бирлиги ғоят катта роль ўйнади.

Партия куч ва қудратининг буюк манбаи шундан иборатки, у ўзининг бутун амалий фаолиятида халқ манфаатларини кўзлайди, унинг халқ билан алоқаси мустаҳкамдир. Партиянинг сиёсати, унинг жамиятни ўзгартириш соҳасидаги бутун амалий фаолияти янги жамият қураётган, барча моддий ва маънавий неъматларни вужудга келтираётган ижодкор халққа нисбатан чуқур ишончга асослангандир. Социализм халқ оммасини актив сиёсий ҳаётга жалб қилиш учун, халқнинг истеъдоди ва талантини ҳар томонлама ривожлантириш учун ҳамма имкониятларни яратиб берди. Коммунистик партиянинг халқ манфаатларидан ўзга манфаатлари йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Шунинг учун ҳам барча совет кишилари партияга астойдил ишонадилар, унинг ленинча сиёсатини амалга ошириш учун зўр ғайрат билан қаҳрамонона курашмоқдалар.

Партия ўзининг бутун ҳаётий кучини халқ оммасидан олади. Ана шу ҳаётий куч манбаи битмас-туганмасдир. Партия раҳбарлиги остида халқ оммаси совет ижтимоий ва давлат тузумини янада мустаҳкамлаш, саноатни, биринчи галда оғир индустрияни кучли суратда ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш, меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш юзасидан катта тадбирларни амалга ошириб келмоқда.

КПСС Марказий Комитети ўз Пленумларида коммунистик қурилишнинг муҳим масалаларини мунтазам равишда муҳокама қилиб турибди. Саноат ва қурилишни бошқаришни қайта қуриш, МТС ларни қайта ташкил қилиш, колхоз тузумини янада ривожлантириш, мактабнинг турмуш билан алоқасини мустаҳкамлаш, мамлакатда халқ маорифи системасини қайта қуриш, КПСС янги Программаси ва Устави проектлари каби йирик тадбирларни партия Марказий Комитети умумхалқ муҳокамасига қўйди. Бу ҳужжатларнинг кенг халқ оммаси томонидан атрофлича муҳокама қилиниши, улар томонидан ғоят кўп қўшимчалар ва мулоҳазалар билдирилиши, бу қимматли ва муҳим таклифларнинг партия томонидан қадрланиши ва эътироф этилиши партия билан совет халқи монолит бирлигининг мустаҳкам эканлигини ёрқин исбот этади. Партия халқ билан доимо алоқани мустаҳкамлаб, унинг коллектив ақлидроки ва бой тажрибасига таяниб, коммунизм сари олға томон ҳаракатимизни жадаллаштирадиган энг муҳим тадбирларни ишлаб чиқмоқда ва муваффақиятли равишда амалга оширмоқда.

Орадан бир неча йиллар ва ҳатто асрлар ўтар, аммо миннатдор инсоният 1961 йил кузида бўлиб ўтган, ер юзида барча халқлар учун Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Қардошлик ва Бахт-саодат барқарор қиладиган, коммунистик жамият қуриш планини белгилаб берган КПСС XXII съездини ва съезд томонидан қабул қилинган катта тарихий ҳужжатларни асло унутмайди. Бутун совет халқи шонли партиямизнинг ленинчи Марказий Комитети теварагига мустаҳкам жипслашиб, партия XXII съезди қарорларини ва у қабул қилган КПСС нинг янги Программасини ғоят баланд руҳ билан кутиб олди ва якдиллик билан маъқуллади. Бу қарорлар ва Программада белгиланган буюк вазифаларни тўла амалга ошириш учун халқимиз бутун куч-қувват, ижодий ғайрат, бутун талант ва онг-билимини сарфламоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси, партиямизнинг доно миллий сиёсати туфайли Ўзбекистон меҳнаткашлари бахт-саодат, қувноқ ва фаровон ҳаётга муяссар бўлдилар ва тараққиётнинг кенг йўлига чиқиб олдилар. КПСС XXII съезди Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари олдига ғоят катта, масъулиятли ва фахрли вазифаларни қўйди. XXII съезд белгилаган вазифаларни ҳал этиш, КПСС янги Программасини амалга ошириш мақсадида ўзбек халқи бу йил давлатга 3 миллион 350 минг тонна пахта ва кўп миқдорда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш, саноат, транспорт ва қурилиш планларини ошириб бажариш учун зўр ғайрат билан фидокорона меҳнат қилмоқда.

Коммунистик партия ва совет халқининг бузилмас бирлиги коммунизм сари қилаётган дадил юришимизнинг ҳаракатлантирувчи кучидир. Жонажон Коммунистик партиямиз ҳар бир масалада халқ билан маслаҳатлашади. Ҳар бир тадбирни кенг халқ оммасига таяниб амалга оширади. Партия улуғ Ленин таълимотига амал қилиб, коммунизм йўлида эришилаётган катта муваффақиятлардан ҳам, вақтинча пайдо бўлган айрим қийинчиликлардан ҳам совет кишиларини дарҳол хабардор қилади. Бу билан уларни янги ғалабаларга илҳомлантиради, вақтинчалик рўй берган қийинчиликларни енгишга ундайди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети мамлакатимиздаги барча колхозчиларга, совхоз ишчиларига, совет интеллигенциясига ва бутун совет халқига яқинда мурожаат қилиб, аҳолини гўшт маҳсулотлари билан таъминлаш соҳасидаги камчиликлар ҳақида рўй-рост гапирди ва бу қийинчиликларни яқин вақтлар ичида бартараф этиш чораларини баён қилди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига бўлган ва тобора ўсиб бораётган эҳтиёжини қондириш, халқ фаровонлигининг тўхтовсиз ўсиб боришини таъминлаш мақсадида чорвачилик маҳсулотларини, биринчи навбатда гўшт, сут, ёғ етиштиришни кўпайтиришда колхоз ва совхозларни моддий жиҳатдан манфаатдор қилиш ва уларга иқтисодий томондан фойдали бўлиши учун гўшт ва гўшт маҳсулотлари, шунингдек ёғнинг харид ва чакана нархларини бироз оширишга қарор қилдилар. Бу — муваққат бир чорадир. Бу зарурий чора колхозларга чорвачиликдаги ишларни механизациялаш, бинолар қуриш, ем-хашак етиштиришни кўпайтириш учун қўшимча харажатлар қилиш, демак, гўшт, ёғ, сут етиштиришни кўпайтириш имконини беради.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг бу тўғридаги мурожаатларини барча совет кишилари, шу жумладан Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам чин кўнгилдан маъқуллаб кутиб олдилар. Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари ва совет интеллигенцияси партия ва ҳукумат мурожаатларини мамлакатда коммунистик мўл-кўлчиликни таъминлайдиган муҳим сиёсий ҳужжат ва доно тадбир деб қабул қилдилар ҳамда халқ билан партия бирлиги мустаҳкам ва монолит эканлигини яна бир бор кўрсатдилар.

Ҳозирги кунда барча совет кишилари, шу жумладан Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Коммунистик партия раҳбарлигида партия ва ҳукумат мурожаатларига жавобан чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, аҳолининг гўшт, ёғ, сутга бўлган эҳтиёжларини тўла қондириш йўлида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Улар ўз фидокорона меҳнатлари билан коммунистик қурилишни тобора жадаллаштирмоқдалар.

С. САИДАЛИЕВ,
тарих фанлари кандидати, доцент.

ЧЕКАНКАНИ ТАБАҚАЛАШТИРИБ ЎТКАЗАЙЛИК!

«Пискент» совхозининг ўртоқ Б. Қамбаров бошлиқ бригада маккажўхорикорлари бу йил бараkали меҳнат қилаяптилар. Улар 122 гектар ерга маккажўхори экканлар. Бригаданинг моҳир механизатори И. Ҳайдаров кўчатларга юқори агротехника қоидалари асосида сифатли ишлов берди. Миришкор сувчи М. Сардоров қондириб суғорди. Натижа ёмон бўлгани йўқ. Ҳар бир туп кўчатда 2—3 тадан бўлиқ сўта етиштирдилар. Бригаданинг меҳнатсевар аъзолари ҳар гектар ердан 60 центнердан дон олиш учун астойдил меҳнат қилаётирлар. Суратда: (ўнгдан) бригада бошлиғи Б. Қамбаров ҳамда сувчи М. Сардоров ўртоқлар бўлиқ сўталарни завқланиб кўздан кечираяптилар.

С. Шокаримов фотоси.

БЎЛИҚ КЎСАКЛАР

Девордаги диаграмма кишининг диққатини ўзига тортади. Ундаги рақамлар ташқаридан қараганда унчалик каттамас. Аммо мағзини чақсангиз, чакана иш эмас. 1960 йилда бригада 120 гектар ерга чигит экиб, гектаридан 22,9 центнердан ҳосил олган. 1962 йилда эса чигит 149 гектар ерга экилди. Мажбурият 33,1 центнер. Бу мажбурият бажарилса, ҳосилдорлик 1961 йилдагига нисбатан 4 центнер кўпайган бўлади.

Парамис ака Ҳасанов бригадаси ҳосилнинг таннархини камайтириш хусусида яхши ишлар қилмоқда. 1960 йилда 1 центнер пахта етиштириш учун 17 сўм 20 тийин 1961 йилда 14 сўм 30 тийин сарфланди. Бу йил таннархни кескин камайтириш мўлжалланган эди. Бироқ кўкламги қийинчиликлар бу режаларни бузиб юборди. Шундай бўлса-да, бригада бир центнер пахтани 13 сўм 40 тийин билан етиштирмоқчи.

Яқинда «Октябрь» колхозига самарқандлик пахтакорлар келишди. Ака-ука Ансар ва Жаббор Агалиевлар билан бирга Парамис ака бригадасини яхши бригадалар қаторида мусобақадошларга кўрсатдилар. Ўша куни Ансар Агалиев янги мажбурият олган эди. 118 гектар ердан 35 центнердан ҳосил кўтарамиз, дейишди унинг ёру-дўстлари. Ҳосил чиндан мўл бўляпти. Кўчат жойида. Мусобақадошлар бу бригадани кўриб Парамис ака бригадасига ўтганларида ҳар бир тупида 6—7 тадан тўқ кўсаги бор ғўзаларни кўрдилар. Хурсанд бўлишиб, раҳмат айтдилар.

149 гектар ердаги ғўзани шу ҳолга келтириш қийин бўлди. Гоҳ ёмғир, гоҳ дўл ёғиб ишни оғирлаштирди. Қурт деган бир маҳлуқ пайдо бўлиб, кўчатни қирқиб кетаверди. Одамлар шошиб қолдилар. Кўплар умидни ҳам узиб қўйди. Аммо минг қўшчига бир бошчи дейдилар. Бригадир ваҳимага тушиб қолса ҳам одамларга ўзини дадил кўрсатди. Куну-тун ишнинг тепасида турди. Кези келса қўлига кетмон олиб ғўза чопди, кулоқ очди. Одамлар елкама-елка туриб қаҳрамонлик кўрсатиб ишладилар. Уч мартада кўчат бут бўлмаса тўрт марта чигит экилди. Пировардида нобоп ер ҳам, инжиқ об-ҳаво ҳам одамларга бўйин эгди.

Тош устида гул ўстиришдек оғир машаққат билан чигит ундирган, мўл ҳосил [illegible] кишилар номини бирма-бир тилга олиш керак эди. Бироқ бригадада ер ҳам, одам ҳам кўп. Уларнинг тўрт-бештасини ёзиб, қолганларини ўкситиб қўймайлик, деймиз. Парамис ака бригадасидаги одамлар, десак, ҳаммаларини бирданига тилга олганимиз шу. Ҳаммалари азамат одамлар. Ҳаммалари жонкуяр кишилар. Кунни-кун, тунни-тун демай ғўзага меҳр тўкишяпти. Ҳузурини ҳам кўришади албатта.

Парамис аканинг бир гапи эсимизда қолди. Бу бригаданинг шу кунги ишига тегишли бўлмаса ҳам қишлоқ хўжалигини билмайдиган, унга кўр-кўрона раҳбарлик қиладиган одамлар бор. Бригадир Парамис акадаги бир яхши хислат шуки, у ёлғонни ёмон кўради. Ростни гапирганидан айрим кишиларга ёмон кўриниб ҳам юради.

— Олтмишинчи йил ҳам оғир келган эди, — деб ҳикоя қилди у, — 90 гектар еримиз қалин ўт ичида қолди. Шундай кунларнинг бирида, отини айтмай қўяқолай, райком секретарларининг бири келди. Ўт босган еринг қанча деб сўраган эди, 90 гектар дедим. Тутоқиб кетди. Қаттиқ сўкди. Сенга 2 кун муддат. Ўтни тугатмасанг, ишинг чатоқ бўлади, деди. Секретарь кетгандан кейин узоқ ўйландим.

Орадан 2 кун ўтгач, секретарь яна бригадамизга келиб, ўтни сўради. Унинг авзойи бузуқ эди. 20 гектар ўт қолди, эртага уни ҳам қуритамиз, дедим. Аслида 70 гектар ерда ўт қолган эди. Секретарнинг қовоғи очилиб кетди. 2 кунда 70 гектар ерни қандай чопиб чиқдинг, деб сўрамади ҳам. «Молодец, сен дуруст одамсан» деб кифтимга қоқди. Мен кулиб юбордим. Секретарнинг қовоғи уюлди. Жаҳл билан кулишимнинг сабабини сўради. Мен унинг юзига тик қараб:

— Рост гапирсам, сўкдингиз. Ёлғон гапирсам, мақтадингиз. Шунга куляпман, — дедим. Гапим таъсир қилди шекилли, ўзи ҳам кулиб юборди. Шундан кейин у бригадамизга келмайдиган бўлди.

Парамис ака бу гапни гапирганда унинг атрофида 7—8 киши бор эди. Колхоз раҳбарлари, район вакиллари ўнғайсиз қолишиб, ер тагидан бир-бирларига қараб олдилар. Эҳтимол бригадир бу гапни атай гапиргандир. «Октябрь» колхози илгарилари 33—35 центнердан пастга тушмас эди. Энди 25 центнердан ҳам камайиб кетди. Бу йил ҳар гектар ерда 52—53 минг тупдан кўчат, бор, холос. Агар ҳамма бригадирлар, колхоз ва район раҳбарлари Парамис акадай тўғри гапирса, камчиликларни бетга айтса, ишнинг кўзини топса, ҳосил мўл бўлаверади. Чамамизда, бригадир атрофидаги одамларга шу фикрни тушунтирмоқчи эди.

Яшил ғўзалар ғуж-ғуж кўсакдан маржон таққан. Поёнсиз далаларда сувчининг кетмони ярқ-ярқ этади. Трактор гуруллайди. Чаййир қизлар ғўзаларнинг учларини чимдийдилар. Ҳа, бу иш ҳали давом этади. Бригада азаматлари мўл ҳосил учун бошланган ҳужумни 25 августгача тўхтатмасликка аҳд қилдилар. Шундан кейин 4—5 кун тўй-тамоша. Базмнинг каттаси эса кеч кузда, мажбурият бажарилгандан кейин бўлади.

С. СУЛТОНОВ,
Гулистон райони.

ИЛҒОР СУВЧИЛАР

Музаффар Хусанов, Жамол Ҳошимов, Мирза Олимов, Маъфират Иноятова сингари ўртоқлар Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг ўртоқ А. Дўстов бригадасининг илғор сувчилари. Ҳосил тўплашнинг ҳозирги ҳал қилувчи даврида улар айниқса ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Ажратилган сувдан тежаб-тергаб фойдаланиб, ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминламоқда.

— Еримиз 130 гектар, — дейди бригадир Абдулхалил ака, — давлатга 420 тонна пахта сотишга сўз берганмиз. Ўз сўзимизнинг устидан чиқиш учун август ойида ҳам ғўза парваришини бўшаштирмаймиз. Суғориш билан бирга эгатларни оралаб ғўзаларни шамоллатиб туришга ҳам катта аҳамият берамиз.

Бригаданинг ғўзалари шу кунларда текис ҳосилга кирди. Кўсаклар тобора кўпаймоқда. Миришкорлар мавжуд кўчатни терим бошлангунча сақлаб қолиш чораларини кўрмоқдалар.

Колхознинг ўртоқ Болтабой Умрзоқов бригадасида ҳам барча куч ва моддий техника воситалари ғўза парваришига сафарбар этилган. Ўтган йили 90 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан «оқ олтин» топширган бригада аъзолари бу йил ҳосилдорликни 36 центнерга етказишга аҳд қилганлар. Сувчилар, механизаторлар, хуллас ҳар бир колхозчининг диққат-эътибори ҳозирги кунда ана шу мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада ҳосил етиштиришга қаратилган. Улар июль ойининг охиригача ҳар туп ғўзада камида 6—8 тадан кўсак тўплашга ҳаракат қилмоқдалар.

Т. АКБАРОВ,
И. НОРМАТОВ.

МИРИШКОРЛАР

Чигит бир текис униб чиққач дарҳол ғўза парвариши кучайтириб юборилди. Механизаторлар ўз агрегатларидан унумли фойдаланиб, узунасига ва кўндалангига культивацияни сифатли ўтказиш учун курашдилар. Шунинг учун ҳам бригаданинг ғўзалари серҳосил бўлиб ўсмоқда.

Механизатор ўртоқ С. Фаттохов бошчилик қилаётган бригада ҳар гектар ердан 45 центнердан пахта топширишга сўз берган. Ҳозир бригада далаларини айлансангиз ана шу мажбуриятга яраша ҳосил тўпланаётганлигини кўрасиз. Бригадада суғоришни сифатли ўтказишга культивация билан бирга ғўзани озиқлантиришга ҳам катта эътибор берилмоқда.

Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг бошқа бригадаларида ҳам иш қизғин. Масалан, ўртоқ Ж. Умарова бошлиқ тюпкочи бригаданинг ишидан ҳамма хурсанд бўлади: ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилаётган бу илғорлар кун сайин суръатга-суръат қўшмоқдалар.

Ўринбой Эгамбердиев, Ёқубжон Сулаймонов, Қурбон Ҳакимов сингари ўртоқлар Карл Маркс номли колхознинг ўртоқ Пирмат Тошматов бошлиқ бригадасининг пешқадам сувчилари. Улар ғўзани кечасию кундузи қондириб суғормоқдалар.

Х. ҚЎЛДОШЕВ,
Ў. КАРИМОВ.

СУСТКАШЛИК ҚИЛМОҚДАЛАР

Бу совхоз далаларида бўлган киши июлнинг ҳар кунидан унумли фойдаланиб, ғўзани сифатли парвариш қилаётган, мўл ҳосил тўплаётган бўлим ва бригадаларнинг ишларидан хурсанд бўлади.

Аммо совхознинг 2, 3, 6-бўлимларида эса ғўза парваришининг аҳволи яхши деб бўлмайди. Айниқса ўртоқ Аҳмад Дўстбеков бошлиқ бўлимда иш суръати суст.

Мана бўлимнинг ўртоқ И. Мовланов бошлиқ бригадаси далалари. Анчагина майдондаги ғўза чанқаб қолипти. Лекин бу ғўзаларни вақтида қондириб суғориш чипакам ташкил этилмаган. Шу бўлимнинг ўртоқ И. Ирисметов бошлиқ бригадасида эса ғўзани ўтдан тозалашга эътибор берилмаётир. Натижада бегона ўт ўсимликнинг ҳам озиғига, ҳам сувига шерик бўлиб, унинг нормал ривожланишига халақит бермоқда.

Бўлим ишчилари бу йил минг гектар ернинг ҳар гектаридан 25 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олганлар. Бироқ биз юқорида айтиб ўтгандек ҳозирги кундалик ишлар ана шу мажбуриятга яраша эмас. Айниқса суғоришнинг аҳволи кишини ташвишга солади. Шу кунларда қониб сув ичмаган ғўза яхши кўсакламайди, бор ҳосилини тўкиб юборади. Наҳотки, бу ҳақиқатни бўлим раҳбарлари билмасалар?!

О. ЭШОНҚУЛОВ,
«Пискент» совхози.

КЎСАК ҚУРТИГА ҚАРШИ КУРАШАЙЛИК

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлигининг ўсимликларни ҳимоя қилиш институтининг олимлари геология фанлари доктори К. И. Ларченко раҳбарлигида прогноз картасини туздилар. Бу карта ғўза, маккажўхори ва бошқа экинлар зараркунандаларининг пайдо бўлиш муддатларини олдиндан билиб олиш, қайси районларда экинлар ана шу зараркунандалар билан зарарланиши мумкинлигини аниқ белгилаш имконини беради.

Ғўза кўсаклари очилаётган даврда кўсак қуртининг уруғлари ҳосил элементлари билан озиқланиб, қишловга тайёргарлик кўради. Бу вақтда ҳарорат 25 даражадан ошиб кетса, кўсак қурти ўз ривожланишини давом эттиради. Лекин ҳарорат 25 даражадан паст бўлса, уруғлар озиқланишдан қолиб, қишки уйқуга кетади ва ғоят чидамли ғумбак қолдиради. Бу ғумбакларга қора совуқ ҳам, заҳарли химикатлар ҳам хавфли эмас. Бундай ғумбаклардан учиб чиқадиган капалаклар келгуси йили ғоят серпушт бўлади. Эндиликда олимлар бу зараркунандаларни ёз пайтидагина эмас, балки куз пайтида, яъни улар қишки уйқуга кетишдан олдин тугатишни биринчи марта таклиф қилдилар. Бу тадбир ана шу зараркунандаларнинг келгуси йили пайдо бўлишининг олдини олиш имконини беради.

(ЎзТАГ).

Мардлар майдонда

Саратон.

Далада ишнинг айни қизғин пайти. Кузда мўл ҳосил оламан деган киши ҳозир ҳаракат қилиши лозим. «Вақтинг кетди — нақтинг кетди» деган халқ мақолини яхши англаб олган Фармон ака дам сувчилар олдида, дам механизаторлар олдида пайдо бўлиб ҳозирги дамларнинг ғанимат эканини қайта-қайта таъкидлар эди.

Мана, қуёш қоқ тепада. Фармон ака Пардаев бошчилик қилаётган бригада аъзолари далада тер тўкаяпти. 150 гектар ердаги ғўза эса шу азаматларнинг меҳнати туфайли мавж уриб ўсмоқда. Универсалчилардан Кенжа Ҳайдаров, Умурзоқ Шербоев ғўзани сифатли культивация қилдилар.

Сувчиларнинг ҳам тиними йўқ, улар ғўзани қондириб суғориш учун [illegible]. Ўринбой Бобоев, Тоштемир Сафаров, Шерўта Холмирзаевлар бригаданинг моҳир сувчилари. Фармон Пардаев билан мусобақадош Ортиқбой Отақулов бошлиқ бригадада ҳам иш қизғин.

Бу бригадалар Комсомол районидаги Крупская номли колхознинг машъаллари ҳисобланади. Фармон Пардаев бошлиқ бригада аъзолари ҳар гектар ердан 33 центнердан ҳосил кўтаришмоқчи. «Йўлинг олис бўлса ҳам, ниятинг холис бўлса, мақсадингга албатта, эришасан» дейишади кексалар. Фармон аканинг нияти холис, умиди катта. У бригадасининг 150 гектар ерида 60x50 схемаси билан пахта етиштирмоқда. Ҳозир ҳар гектар ерда 97000 тупдан кўчат бор. Бу 450 тонна эмас 600 тонна пахта етиштириш имконини беради. Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг барча меҳнаткашларига Мурожаатномасида руҳланган бригада аъзолари ваъда бердилар. Уни албатта бажарамиз, деб меҳнат қилмоқдалар.

С. МАМАТХОНОВ.

Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли, «Ленинобод» колхозларнинг далаларида ғўза парвариши қизғин бормоқда. Пахтакорлар ғўзани суғориш билан бирга чеканкани сифатли ўтказишга ҳам катта аҳамият бермоқдалар. Суратда: чапда К. Маркс номли, ўнгда «Ленинобод» колхозида чеканка пайти.

М. Шевелев фотоси.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

ДЕПУТАТЛАР ХОНАСИДА

Қабул бошланиши билан хонага биринчи бўлиб Войтинцев кўчасидаги 8-уйда яшовчи Ж. Отахонов онаси билан кириб келди.

— Марҳамат, келинглар, қани ўтиринглар-чи...

Қорачадан келган ёшгина аёл уларни самимий кутиб олди.

— Эшитаман, хизмат?

Мариям опа мақсадни тушунтирди:

— 1958 йилда уй олиш учун навбатга ёзилгандик. 1961 йилда бошқа районда яшаб, ҳозир яна шу территорияга қайтиб келдик. Биз бошқа районга кўчганимизда рўйхатдаги навбатимиз бекор қилинган экан. Энди ўша навбатимизни тиклашда ёрдам берсангиз.

Дуся улар билан узоқ суҳбатлашди, оила ва уй шароитлари билан танишди, масалани комиссия муҳокамасига албатта киритишга, қўлидан келганча ёрдам беришга ваъда бериб, она-бола билан илиқ хайрлашди.

— Мумкинми? — хонага «Ташкенткабель» заводининг ишчиси, 8 фарзанднинг отаси Ж. Мирзааҳмедов кириб келди.

— Қизим, — деб гап бошлади у, — рўзғорчилик, гоҳ ундоғ, гоҳ бундоғ. Шу кунларда бироз ёрдамга муҳтожман. Кичкинтойларнинг 4 тасига ҳалиги мактаб кийими олишим керак, иложи бўлса...

— Тушундим, — унинг сўзини мулойимлик билан бўлди депутат, — болаларнинг каттаси неча ёшда?

— 14 да.

Нурматова бу кишига ёрдам бериш зарурлиги ҳақида ўз фикрини ёзиб, аризага қўшиб шаҳар ижроия комитетига юборди.

Шундан сўнг кирган ишчи У. Боймирзаев қураётган иморатига 50 та шифер етишмаганини билдириб, ёрдам сўради. Депутат унга ҳам имкониятни аниқлаб, эрта-индиноқ масалани ҳал қилиб беришини айтди...

Депутат қабулига кираётган кишилар турли масалаларни ўртага ташлардилар. Дуся эса ҳар бир кирувчининг арзини эътибор билан тинглар, йўл-йўриқлар кўрсатиб, маслаҳатлар берарди. Унинг қабулига кирган ҳар бир киши самимий муомаласи, очиқ кўнгил ва камтарлигидан хурсанд бўлиб чиқиб кетарди.

Халқ ишончи — катта бахт. Эл ҳурматини оқлаш, унга хизмат қилиш депутатнинг шарафли бурчи. «Узбексельмаш» заводининг оператори Дуся Нурматова ҳам эл-юрт манфаати йўлида ҳалол меҳнат қилаётган илғор жамоатчи аёллардан биридир.

Дуся ўзининг жонкуярлиги, камтар ва ишчанлиги, ишчиларнинг юрагига йўл топабилиши туфайли завод коллективи ўртасида обрў-эътибор қозонди. Уни кетма-кет уч сайловда ҳам депутат қилиб сайлашди. Бу ўз-ўзидан бўлгани йўқ. Дуся депутат бўлган дастлабки кунларданоқ ишга астойдил киришди. Заводда ишлаб чиқариш кўрсаткичларини ошириб бажариш билан бирга, жамоат ишларида ҳам актив қатнаша бошлади. Айниқса у сайловчиларнинг наказларини бажариш йўлида зўр ғайрат кўрсатди, уларнинг ишончини оқлай бошлади. Улар ана шу сифатлари учун ўз депутатларини севиб қолишди.

Дуся заводда ҳам тиниб-тинчимайди. Корхона ҳаётига доир ҳар қандай масалани ҳал қилишда унинг иштироки бор. У завод ёшлар комиссиясининг раиси, жамоат назоратчиси ҳамдир. Болалар тарбияси, ишчиларнинг моддий-маиший турмушини яхшилаш ва ясли-боғчаларнинг ишига алоҳида эътибор беради. Завод амбулаториясининг ишини яхшилаш, 11-болалар поликлиникасида филиаллар очиш ва 53-ясли биносини кенгайтириш, ишчиларнинг эркатойларини ясли ва боғчаларга жойлашда у катта ташаббус кўрсатди.

Киров район Советига сайланган 250 депутат орасида Дуся Нурматова каби ишчан, асл халқ хизматкорлари анчагина. Т Лутфуллаев, А. Шаталин каби депутатлар шулар жумласидандир. Район совети ҳузуридаги соғлиқни сақлаш, маданий-оқартув, савдо ва умумий овқатланиш доимий комиссиялари ҳам зиммаларига юклатилган вазифаларни бажаришда депутатлар ёрдамига таянишади, ҳамкорликда ишлаш яхши натижалар бераётир.

Ижроком ҳузуридаги депутатлар хонаси иш марказига айланган. Депутатлар белгиланган қатъий график бўйича бу ерда навбатчилик қилишади. Сайловчиларни ўз вақтида қабул қилиш, уларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқиш, лозим бўлса доимий комиссиялар муҳокамасига киритиш юзасидан Дусянинг хизматлари айниқса тақдирга сазовордир.

Бизда кишилар меҳнати муносиб тақдирланади. Депутатлик бурчини садоқат билан ўтаётган, ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичларга эришган Дуся Нурматованинг ҳам давлат ва халқ олдидаги меҳнатлари муносиб тақдирланди. Ҳукуматимиз уни Ленин ордени билан мукофотлади.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

Суратда: депутат Д. Нурматова ўз сайловчиси билан суҳбатлашмоқда.

А. Абалян фотоси.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Чирчиқ шаҳридаги Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг маъмурияти ишчи ва хизматчиларнинг фарзандлари учун доимо ғамхўрлик кўрсатиб туради. Металлурглар шаҳарчасидаги 8 та кварталда болалар майдончалари ташкил қилинган. Пионер кўчасидаги 7-уйда махсус пионерлар хонаси ишлаб турибди. Шаҳарчанинг кутубхонасида кичкинтойлар бурчаги очилган. Бу ерда тез-тез болалар эрталиклари ўтказиб турилади.

Комбинат ихтиёридаги иккита болалар боғчаси ва бир яслида 300 га яқин бола тарбияланмоқда. Маъмурият уларнинг сонини янада кўпайтиришга қарор қилди. Яқинда Аркадий Гайдар кўчасидаги икки қаватли бинолардан бир-иккитаси болалар боғчалари учун бўшатиб берилади. Юз болага мўлжалланган бу биноларда яқин кунларда қувноқларнинг шодиёна ҳаёти бошланади.

Т. ЎРУНОВ.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

ЗЎРАВОН ЖАЗОЛАНДИ

Янгийўл районидаги «XIX партсъезд» колхозида Абдували Тошкенбоев деган бир зўравон яшайди. Унинг мушигини биров «пишт» деб қўйгудек бўлса, оғзи-бурни қон бўлади деяберинг. Яқинда армия хизматини ўтаб келган, шу қишлоқнинг йигитларидан Сарибой Мовланов Абдувалини учратиб қолган. А. Тошкенбоев Мовлановга зўравонлигини кўрсатмоқчи бўлиб кўчада велосипед миниб кетаётган нотаниш бир одамнинг велосипедини тортиб олмоқчи бўлганида Сарибой жим туролмади. «Бу ишнинг ҳалиям қолмаптида, яхши эмас, бериб юбор» дедию балога қолди. Велосипед қолиб, Абдували Сарибойни қўққисдан ерга йиқитиб, дўппослай бошлади.

А. Тошкенбоевнинг безорилиги ҳақида колхоз аъзолари редакцияга хат ёзиб юбордилар.

Янгийўл шаҳар ижроия комитетининг милиция бўлими шу хат юзасидан текшириш ўтказган. Текширишда хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланган. Абдували Тошкенбоев қилмишига яраша жазоланган.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

ЮЛҒИЧ

Газетамизнинг шу йилги сонларидан бирида юқоридаги сарлавҳа билан босилган фельетонда Калинин район Келес сельпосига қарашли 14-магазин мудири Илёс Соатовнинг кооператив мулкига хиёнат қилаётгани фош этилган эди.

Тошкент область судининг раиси ўртоқ В. Расулевнинг редакцияга хабар қилишича яқинда бу иш суд мажлисида кўрилиб, жиноятчи И. Соатов ўн йил муддатга қамоқ жазосига ҳукм қилинган. Унинг сельпога етказган зарари бўйича 9200 сўм ундириб олинган.

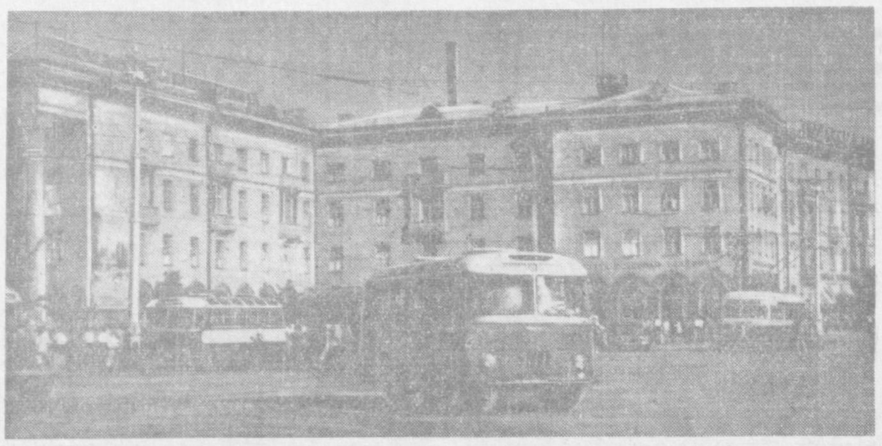

Суратда: Тошкентнинг гўзал Беруний майдони. А. Тўраев фотоси.

СССР ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИДА

МОСКВА, 26 июль. (ТАСС). Бугун СССР Журналистлар союзи правлениесининг секретариати Журналистлар союзи аъзолари республика съездларининг, шаҳар, область ва ўлка конференциялари ҳамда йиғилишларининг якунларини муҳокама қилди.

Поволжье, РСФСР Марказий зонаси, Ўрта Осиё ва Қозоғистон журналистларининг ижодий семинарларига ҳам якун ясалди.

Хотин-қизлар журналларида ишлаётган журналистларнинг Бутуниттифоқ учрашувини ўтказишга қарор қилинди. Учрашув КПСС XXII съездининг қарорлари муносабати билан бу журналларнинг вазифаларига бағишланади. Иркутск шаҳрида вақтли матбуот рассомларининг ижодий кустовой семинарини ҳамда фан ва техника масалалари ҳақида ёзадиган журналистларнинг Бутуниттифоқ ижодий семинарини ўтказиш белгиланди.

ЕТТИ ЙИЛЛИК ЯНГИЛИКЛАРИ

ҚИПИҚДАН ТАГЧАРМ

Еревандаги 1-пойафзал фабрикасининг этикдўзи Арам Амбарцумян кўп йиллардан бери чармнинг ўрнини босадиган янги материал топиш устида ўйларди. Ишдан бўш вақтларида у янги-янги составлар тузиб, турли хусусиятларга эга бўлган синтетик моддалар ҳосил қиларди. Кунларнинг бирида у ёғоч қипиғини синтетик латекс билан аралаштирди. Ҳосил бўлганмассани Амбарцумян вальцлардан ўтказди. Шунда кашфиётчи янги материал табиий тагчарм билан аъло даражада рақобат қилаолишига ишонч ҳосил қилди.

«Наиритон ДЛ» деб ном берилган бу янги материал фабрика лабораториясида қунт билан текширилди. Текшириш натижасида ундан пойафзал учун тагчарм, пошналар, ва бошқа деталлар тайёрлаш мумкинлиги аниқланди. Бундан узоққа чидайдиган материалга эҳтиёж бўлган ҳар бир корхонада фойдаланиш мумкин.

Оддий этикдўз кашф қилган сунъий чармдан тайёрланган туфли тагчарми табиий чармдан тайёрланган пойафзалга қараганда тўрт марта ортиқ хизмат қилади. Бунинг устига пойафзал жуда енгил, кийганда киши оғирлигини деярлик сезмайди.

«Наиритон ДЛ» ни тайёрлашда ҳар қандай дарахтнинг қипиғидан фойдаланиш мумкин. Табиий чарм ўрнини босадиган бу материални тайёрлаш технологияси фавқулодда содда: бунинг учун иккита моддани аралаштириш, қуритиш ва вальцовка қилиш кифоя. Шундан кейин сунъий чарм 140 градус иссиқликда 35 минут давомида вулканизация қилинади. Шу билан ажойиб сунъий чарм тайёр.

ЭЛЕКТРОСТАНЦИЯ — АККУМУЛЯТОР

Днепр дарёсига ҳозиргача бешта гидроэлектростанция қурилган. Дарёнинг Киевга яқин ерида 6-электростанция қурилиши бошланди. Бу мамлакатда агрегатлари горизонталь жойлаштирилган биринчи станция бўлади. Шу пайтгача генераторлар турбиналар тепасига монтаж қилинарди. Янги станцияда эса генераторлар турбиналар билан ёнма-ён ўрнатилади. Бу бино конструкциясини соддалаштиради ва тўғон қурилишида бетон иқтисод қилиниб, катта фойда кўрилади.

Тармоқда ортиқча электроэнергия мавжуд бўлган вақтда агрегатлар насос вазифасини бажариб, дарё сатҳидан 70 метр баландликка жойлашган сув омборига сув чиқариб беради. Бунинг натижасида электр қувватига талаб жуда ошган соатларда турбиналарга запас сувларни юбориб, қўшимча энергия олиш мумкин бўлади.

МАЗМУНЛИ СУҲБАТ

Кеча «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» область газеталарининг ходимлари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг ректори профессор О. С. Содиқов билан учрашдилар. Профессор О. С. Содиқов яқинда ёш мустақил давлат—Гананинг Аккра шаҳрида «Бомбасиз дунё» деган муҳим халқаро масалани муҳокама қилган ассамблея ва Москвада ўтказилган ёппасига қуролсизланиш ва тинчлик учун курашга бағишланган жаҳон Конгрессида иштирок этган эди.

Ўртоқ О. С. Содиқов жаҳоннинг икки қитъасида бўлиб ўтган ана шу улкан форумлар тўғрисидаги таассуротлари ва тинчлик тарафдорларининг ғайрат-ташаббуслари тўғрисида сўзлаб берди. Мазмунли суҳбат йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

ГУЛ БАЙРАМИ

Пойтахтимиздаги Тельман номли паркда бугун гул байрами бошланди. Ҳаваскор гулчиларнинг ва ободончилик ишларининг кўриги бўлган бу байрамда республика фанлар академиясининг ботаника боғи, Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик институти, Чирчиқ, Олмалиқ, Янгийўл шаҳар ободончилик бошқармалари, йирик корхоналар ва Тошкентдаги айрим мактабларда ўстирилган гуллар намойиш қилинади.

Икки кун давом этадиган бу байрамда ҳаваскор гулчилар ниҳолни қандай ўстириш тўғрисида мутахассислардан маслаҳатлар олишади. Байрамда гулларга солинадиган ҳар хил ўғитлар, зараркунандаларга қарши курашда ишлатиладиган химикатлар, кўкаламзорлаштиришда ишлатиладиган механизация воситалари намойиш қилинади. Шунингдек, паркда чиройли букетлар ва гул кўчатлари сотиш ташкил этилади. Энг яхши муваффақиятга эришган ҳаваскорлар конкурсида ғолиб чиққанларга мукофотлар берилади.

Тошкент шаҳар ободонлаштириш бошқармаси бу байрамни пойтахтни янада кўкаламзор ва гулларга бой қилиш ишига кенг жамоатчиликни жалб этиш мақсадида ташкил қилди.

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛАЙЛИК

Республикамизда ташкил қилинган табиатни муҳофаза қилиш ва кўкаламзорлаштириш жамияти оммавий кўнгилли ташкилотдир. Бу жамият аъзолари табиатни қўриқлаш, унинг бойликларидан рационал фойдаланиш, аҳоли яшайдиган пунктлар, ирригация каналлари атрофини кўкаламзорлаштиришни мақсад қилиб қўйишган. Улар ҳар йили бўладиган «Кўчат ўтқазиш ойлиги»да актив қатнашмоқдалар.

Шу кунларда бу жамоатчиларнинг шаҳар ва район конференциялари ўтказилмоқда. Чирчиқ шаҳрида бўлган 1-шаҳар конференцияси жуда қизиқарли ўтди. Шаҳар жамиятининг раиси ўртоқ Ксендзов табиатни муҳофаза қилиш ва кўкаламзорлаштириш ташкилоти аъзоларининг ишлари ҳақида гапириб берди.

Жамият аъзолари кейинги 2-3 йил ичида шаҳарда 300 минг тупдан ортиқ дарахт ва буталар ўтқаздилар. Жамият аъзолари орасидан яшил дарахтлар ва гулларни қўриқловчи жамоат инспекторлари тайинланди. 4 мингдан ортиқ киши жамиятга аъзо бўлиб кирди.

Конференция Чирчиқ шаҳар аҳолисига қарата мурожаат қабул қилди. Мурожаатда шаҳарни кўкаламзорлаштириш ишини жонлантириб юборишга чақирилади.

К. КАТАНОВ.

Чет элларда нима гап

АҚШДА ИРҚИЙ КАМСИТИШГА ҚАРШИ НОРОЗИЛИКЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 25 июль. (ТАСС). Олбани шаҳрида (Жоржия штати) ирқчиларнинг ҳаракатлари натижасида вужудга келган кескин вазият бир неча ҳафтадан бери давом этмоқда. Кеча ирқий камситишга қарши норозилик белгиси сифатида 300 га яқин намойишчи шаҳар кўчаларидан юриб ўтди. Уларни тахминан 1.500 негр табриклади. 100 кишидан иборат полициячилар отряди намойишчиларга қарши ташланди. Полициячилар 41 намойишчини қамоққа олдилар, сўнгра эса, ЮПИ агентлигининг хабар беришича, «четда турган оломонга ташланди». Тўқнашув натижасида ярадор бўлганлар бор.

МУСТАМЛАКАЧИЛАР ЖАЗОИРДАН ҚОЧМОҚДАЛАР

ПАРИЖ, 25 июль. (ТАСС). Париж матбуотининг маълумотларига қараганда, 1 июлдан (Жазоирда референдум ўтказилган кун) 21 июлгача 80 мингдан кўпроқ европалик Жазоирдан Францияга кўчиб келди. Сўнгги ҳафтанинг бир ўзида Францияга қарийб 30 минг киши келди.

КПСС ПРОГРАММАСИ БИРМА ТИЛИДА

РАНГУН, 25 июль. (ТАСС). «Шарқ» нашриёти Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Программасининг текстини Бирма тилида алоҳида брошюра қилиб нашр этди. «Мўл-кўлчилик жамиятини қуриш программаси» деб аталган бу брошюра 5 минг нусхада босиб чиқарилди.

Барча халқларнинг хавфсизлиги ва тинчлиги манфаатларини кўзлаб

ГАВАНА, 26 июль. (ТАСС). «Нотисиас де ой» газетаси «СССРнинг зарур чорасини қўллаб-қувватлаймиз» сарлавҳали бугунги редакцион мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Қўшма Штатлар Тинч океаннинг марказида, Невада штатида ядро бомбаларини портлатди, шунингдек бутун жаҳонда норозилик билдирилишига қарамай, жуда баландликда бемаъни синовлар ўтказди. Бу ҳол Совет Иттифоқини барча халқлар хавфсизлиги ва тинчлиги манфаатларини кўзлаб синовлар ўтказажагини маълум қилишга мажбур этди.

Ядро қуроли билан зўр бериб қуролланишнинг асосий айбдорлари империалистик давлатларнинг ҳукуматларидир. Бу ҳукуматлар ядро қуроли синовларини ёки бундай синовлар ўтказиш планларини тайёрлашни бир кун бўлса ҳам тўхтатмадилар».

Қўшма Штатлар, Англия ва Франция ядро қуроли синовларини узлуксиз ўтказаётган бир шароитда, деб таъкидлайди газета, «Совет ҳукумати қўл қовуштириб ўтира олмас эди. Ўзининг мудофаа қувватини ошириш ва ўзининг ядро қуролини такомиллаштириш СССР учунгина эмас, балки барча социалистик мамлакатлар учун ҳам, жаҳондаги барча халқлар учун ҳам ҳаётий заруратдир. СССР ядро қуроли синовларини ўтказажагини эълон қилди. Бу синовлар ҳеч кимга ҳеч қандай таҳдид қилмайди». Бу синовлар халқаро майдонда тинчликни сақлаш мақсадларини кўзда тутади.

Шу сабабли барча тинчликсевар халқлар каби Куба халқи ҳам Совет ҳукуматининг бу тадбири зарур тадбир эканлигини яхши англайди ва шу билан бирга бу тадбирни қатъий қўллаб-қувватлайди.

ТЕЛЕГРАФ ЛЕНТАЛАРИДАН

✦ *«Березка» совет хореографик ансамблининг Эквадордаги гастроли тугади. Ансамблнинг концертлари зўр муваффақият билан ўтди. Бу концертлар гўзаллик, латофат, қувноқ музика ва мафтун этувчи ажойиб рақс намойиши бўлди, деб ёзади мамлакатнинг энг йирик «Комерсио» газетаси.*

✦ *Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг «Озодлик» агентлиги берган хабарларга кўра, шу йилнинг биринчи ярмида Жанубий Вьетнамнинг саккиз вилоятида 3.500 га яқин нгодиньдьемчи солдат қаршилик кўрсатиш кучлари томонига ўтган.*

✦ *Цейлон драма ҳаваскорлари жамияти ташкил этилган кунга 50 йил тўлмоқда. Бу воқеани нишонлаш юзасидан жамият аъзолари А. Чеховнинг «Олчазор» пьесасини саҳнага қўйдилар. Премьера зўр муваффақият билан ўтди.*

✦ *Бу йил Мўғулистоннинг санаторийлари, дам олиш уйлари ва сув шифохоналарида дам олувчилар сони ўтган йилдагига нисбатан 13 процент кўпайди. Июнь ва июль ойларининг ўзидагина уларда қарийб 14 минг киши дам олди.*

✦ *Англиядаги «Ланкашир Коттн корпорейшн» компаниясининг 4 фабрикаси ёпилганлиги натижасида ип газлама саноатининг 700 га яқин ишчиси кўчага чиқариб ташланади.*

✦ *Японияидаги Иокогама шаҳрининг кўчаларидан бирида фожиали ҳодиса рўй берди—жуда маст ҳолда автомобилда сайр қилиб юраётган америкалик ҳарбий хизматчи Кемонд Л. Маршал уч яшар ўғил болани босиб ўлдирди ва унинг отасини уриб йиқитди.*

(ТАСС).

Куба Республикаси. Халқ милициясининг аёл-жангчиси Гавана кўчаларидан бирида.
Интерфото МТИ—ТАСС фотоси.

Тинчлик атоми врач қўлида

Кейинги йилларда атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш доираси кенгайганлиги туфайли радиоактив иод медицина соҳасида ҳам кўпроқ қўлланиладиган бўлиб қолди.

Радиоактив иод радиоактив изотоплар группасига киради ва оддий стабил иоддан кўзга кўринмайдиган нурланиш қобилиятига эга бўлиши билан фарқ қилади.

Радиоактив иоднинг 17 дан зиёдроқ изотоплари бўлиб, улар орасида биология ва медицинада кенг тарқалгани радиоактив иоддир. Унинг ярим парчаланиш даври 8 кунга тенг. Бунинг моҳияти шуки, ҳар 8 кундан кейин препаратнинг активлиги (нурланиш кучи) ярим марта камаяди ва бора-бора ўз активлигини йўқотиб, радиоактив иод бошқа элемент — ксенон (кам учрайдиган инертли газ)га айланади.

Радиоактив иод оддий иодни нейтрон билан ёки сурмани гелий ионлари билан, ёки металли теллурни дейтрон билан бомбардировка қилиш йўли билан олинади. Бу изотопнинг тез парчаланиб ва йўқолиб кетиш хусусияти уни медицинада диагностика ва даволаш мақсадларида кенг қўллашга имкон беради.

Нишонли атомлар ёрдамида организмдаги деярли ҳамма иод қалқонсимон безда гормон ишлаб чиқарувчи хомашё сифатида концентрацияланиши исбот қилинди. Буни махсус асбоб — «Б» типидаги счётчикли радиометр ёрдамида осонгина текшириш мумкин. Счетчик бемор бўйнига қўйилганда (бемор жуда кичик дозадаги радиоактив иодни қабул қилгандан кейин) аппарат изотоп нурланишидан чиқаётган импульсларни ҳисобга ола бошлайди. Импульслар тезлигини асбобнинг кўрсатиши бўйича ҳисоблаб чиқиш мумкин. Бунда қалқонсимон безда радиоактив иод атомининг парчаланиши билан пайдо бўлган электр зарядлари яхши аниқланади.

Бу методдан қалқонсимон без касаллиги диагностикасида ва тиреоткcик буқоқни радиоактив иод билан даволанилаётган вақтда, унинг эффективлигини кузатиб боришда кенг фойдаланилади.

Шуниси қизиқки, счётчикни баданнинг бошқа қисмларига қўйилганда аппарат импульсларни деярли ҳисобламайди. Бу радиоактив иоднинг фақат қалқонсимон безда тўпланганлигини кўрсатади ва бундан бехабар бўлган баъзи кишиларнинг буқоқни бу методда даволаганда нур бутун баданга тарқалади, деган асоссиз фикрларини пучга чиқаради.

Тиреотоксикоз билан касалланган беморлар қалқонсимон без тўқималарида радиоактив иод хаддан ташқари кўп миқдорда тўплланганлиги ҳақидаги далиллар буқоқни даволашда радиоактив иоднинг нурланишидан безнинг бир қисмини емириш учун фойдаланиш мумкин деган фикрга олиб келади.

Тиреотоксик буқоқни даволаш принципи қуйидагилардан иборат: бемор ичган радиоактив иод ошқозондан тезда қонга шимилади. Қалқонсимон без бу изотопни дарҳол ўзига тўплайди. Бунда без тўқималарида қондагига нисбатан минг марта ортиқроқ миқдорда радиоактив иод тўпланади.

Қалқонсимон безда тўпланган радиоактив иод парчаланиб, ядро бўлакчалари — гамма нурлар ва бета бўлакчаларга бўлинади. Гамма нурлар жуда оз миқдорда (нурланишнинг тахминан 1%) ажралади ва қалқонсимон без тўқималарига деярли сезиларли биологик таъсир кўрсатмайди. Улар радиоактив иоднинг организмдаги ўрнини кўрсатиб туради.

Нурланишнинг 99 процентга яқинини ташкил қилувчи бета-бўлакчалар жуда қисқа масофага (изотоп турган жойдан тахминан 2 мм. гача) тарқалса ҳам, кучли энергияга эгадир ва қалқонсимон без фолликулаларини интенсив суратда бомбардимон қиладилар.

Агар изотопнинг фақат битта милликюрисидан ҳар секундда 37 000 000 га яқин бета-бўлакча ҳосил бўлиши ҳисобга олинса, беморнинг қалқонсимон бези қандай кучли бомбардимон қилинишини тасаввур этиш қийин эмас. Даволаш мақсадида беморга 5—15 милликюри радиоактив иод берилади. Бета-бўлакчанинг парчаловчи таъсири туфайли даволашда маълум ижобий натижага эришилади.

Ядро бўлакчаларининг нур энергияси таъсирида фолликулаларнинг доимий емирилиб бориши ортиқча гормон ишлаб чиқараётган қалқонсимон без ҳужайралари асосий массасининг аста-секин нобуд бўлишига олиб келади. Бора-бора буқоқ йўқола бошлайди, тўқималарнинг кўп қисми емирилади, ортиқча гормон ажралиши тўхтайди ва бемор соғаяди.

Бемор радиоактив иодни қабул қилгандан сўнг ҳеч нарса сезмаса ҳам у даволана беради. 2—3 ҳафтадан кейинроқ буқоқ «эрий» бошлайди. Аста-секин кичрайиб бориши туфайли тез орада уни аниқлаш қийин бўлиб қолади.

Буқоқнинг кичрайиши билан бирга касалликнинг бошқа белгилари (юрак уриши, терлаш, қўл қалтираши, кўз олайиши) ҳам аста-секин йўқола бошлайди. Бемор семира бошлайди ва тез орада бутунлай соғайиб кетади.

Қалқонсимон без томонидан қондаги радиоактив иоднинг асосий массаси тез сўриб олиниши натижасида бета-бўлакчалари фақат без тўқимасигагина таъсир қилади. Радиоактив иоднинг шимилмай қолган қисми сийдик билан бирга батамом чиқиб кетади.

Илмий кузатишларда радиоактив иоднинг қалқонсимон без тўқималари томонидан бир хилда шимилмаслиги исботланди. Марказий қисмда изотоп атрофга қараганда кўпроқ тўпланади. Бу даволаш мақсадга тўла мувофиқ келади, чунки даволашда безнинг ҳаммасини эмас, балки катта қисмини йўқотиш керак, холос. Изотопнинг бундай йиғилиши натижасида безнинг марказий қисми деярли батамом емирилади, шу билан бир вақтда без атрофида оз емирилган участкалар қолади, улар келгусида организмни зарур миқдордаги гормонлар билан таъминлайди.

Ҳозирги вақтда буқоқни даволашда қўлланилаётган «қонсиз операция қилиш» методи, препаратни аниқ дозаларда берилганда тиреотоксик буқоқ билан касалланган беморларнинг батамом соғайиб кетишига имкон бермоқда. Бу жуда кўп кузатишларда ўз ифодасини топмоқда.

Ўзбекистонда тиреотоксик буқоқни даволашнинг ҳар томонлама ишлаб чиқилган илмий методи биринчи марта ЎзССР Фанлар академияси Ўлка экспериментал медицинаси институтининг буқоқ бўлимида бошланган эди. Юзлаб беморларни даволаш тажрибаси мазкур методнинг жуда яхши натижа беришига ишонч туғдирди ва хавфсиз бўлганлиги учун «нур ёрдамида кесиш», «қонсиз хирургия», «пичоқсиз операция» деган номларни олди.

Бу ўринда шуни айтиб ўтиш керакки, даволаш натижаси асосан радиоактив иод дозасини тўғри танлаш билан бирга буқоқнинг тахминий оғирлиги, касалликнинг оғир-енгиллиги ва қалқонсимон безнинг сўриш қобилиятига боғлиқ. Изотоп дозасини тўғри танлашда қондаги қалқонсимон без гормонларини биология фанлари доктори Ё. Ҳ. Тўрақуловнинг биохимик методи бўйича назорат қилиш катта аҳамиятга эга.

Даволаш методикасига келганда шуни айтиш керакки, бу метод жуда оддий: бемор 2 ёки 3 марта ярим стакандан сув ичади, унда тиниқ эритма ҳолида радиоактив иоднинг маълум дозаси бўлади (даволаш мақсадида чиқарилган радиоактив иод ампулаларда бўлиб, тиниқ эритма кўринишига эга ва ҳиди, ранги, мазаси бўлмайди, ампулалар қўрғошиндан қилинган махсус қалин деворли контейнерларда сақланади).

Шуни айтиш керакки, бу метод билан даволаш радиология соҳасида пухта билимга эга бўлган мутахассис врач-эндокринолог томонидан олиб борилиши лозим. Препаратни беморга керагидан ортиқча дозада бериш кейинчалик унда қалқонсимон без массасини батамом емиришга ва унда гипотиреоз ёки микседема пайдо бўлишига сабаб бўлиши мумкин. Даволашдан олдин беморни синчиклаб клиникада текширилади, бунда қалқонсимон безнинг иод сўриш қобилиятини ҳам аниқланади.

Даволаш даврида радиометрик аппаратуранинг ёрдамида даволаш эффективлиги мунтазам суратда текшириб борилади. Баъзан даволаш вақтида айрим беморларда енгил гипотиреознинг вақтинчалик аломатлари юзага чиқади, бироқ улар унчалик хавф туғдирмайди ва қалқонсимон без функциясининг тартибга солиниши билан ўз-ўзидан йўқолиб кетади.

Бироқ, базедов касаллигини ҳамма вақт ҳам радиоактив иод билан даволаб бўлмайди. Ҳомиладор аёллар, эмизикли оналар ва жуда ёш болаларга бу методни қўллашга рухсат этилмайди.

Диффуз тиреотоксик буқоқ билан оғриган беморларни радиоактив иод билан даволаш яхши натижа беради: тугунли тиреотоксик буқоқ (диреотоксик аденома)да эса беморни операция қилиш керак.

Тиреотоксик буқоқ билан касалланган кўпчилик беморлар врачдан фақат радиоактив иод билан даволашни ўтиниб илтимос қиладилар. Фақат мутахассисгина барча клиник далилларни ҳисобга олиб ва маълум текшириш методлари натижасини кўзда тутиб, ҳар бир айрим ҳолда қандай даволаш усули (дорилар, хирургик йўл ёки радиоактив иод ёрдамида)ни қўллаш лозимлиги ҳақидаги масалани ҳал қила олади. Бемор врач кўрсатмасига бўйсуниши керак. Тиреотоксик буқоқни даволаш методи ҳисобланган хирургик операцияни ва дорилар билан даволаш ҳали ҳам ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

Тиреотоксик буқоқни радиоактив иод билан даволаш методи ҳозирги вақтда буқоққа қарши қўлланилаётган кучли воситалар орасида мустаҳкам ўринни эгаллайди.

Р. ИСЛОМБЕКОВ,
медицина фанлари доктори.

Телевизор

28 ИЮЛДА

Рус тилида: 18.00 — Ёш изтопарлар (мактаб ўқувчилари учун), 18.30 — Телевизион янгиликлар, 18.45 — Оперетта (музикали эшиттириш).

Ўзбек тилида: 19.35 — Телевизион янгиликлар, 19.50 — Зоҳиджон Обидов («Қўшиқчи шоирлар» циклидан).

Рус тилида: 20.40 — Чет эл кинохроникаси.

20.50 — Тирилиш номли бадиий фильмнинг биринчи серияси.

Театр

МУКИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VII да ёзги бинода — **Тошболта ошиқ**, 29/VII да қишки бинода — янги спектакль **Қўзи булоқ.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Қирғоққа тушиш учун рухсат — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кундуз соат 3—20 ва кеч 6—50 минутда), «ИСКРА» (кеч 8—20 минутгача).

Ўз хотинининг эри — «МИР», НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 9 дан).

Шпессарт саройидаги шарпалар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Зумрад — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Сеанслар кеч соат 9-15 минут ва 10 ярмида)

30 йил тўлган кунда — «ОКТЯБРЬ».

Спорт шарафи — «ВАТАН».

Қирғоққа тушиш учун рухсат — НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Самолет соат 9 да жўнайди — КАФАНОВ номли.

Шпессарт саройидаги шарпалар — «ШАРҚ».

Ўз хотинининг эри — ТЕЛЬМАН номли.

Атаманнинг ёшлик чоғи — ПУШКИН номли.

Турли тақдир — «УДАРНИК».

Разведкачининг жасорати — «ПОБЕДА».

Ўзбек давлат филармонияси
ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
(ёзги бино)
28, 29 июлда

катта концертлар

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Қундуз Миркаримова**, солистлардан **Неъмат Қулабдуллаев, Насиба Ҳасанова, Жума Бобоев, Шокиржон Эргашев, Сирож Аминов**, Филармониянинг хор капелласи ва Ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

159-қурилиш трестининг
ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КОМБИНАТИГА

бош бухгалтер ўринбосари, ҳар хил разрядли арматурачилар, техник-контроль бўлимининг мастери, электросваркачилар, ускуналарни ремонт қилувчи слесарлар ва тепловоз машинистлари

КЕРАК

Адрес: Тошкент шаҳар, Чермет кўча, 58-уй (19-автобуснинг охирги остановкаси).

„Стройгазмонтаж" бошқармасига

Тошкент шаҳрида ишлаш учун:
бош бухгалтер, старший бухгалтер, бухгалтерлар

керак

Мурожаат учун адрес: Ш. Руставели кўчаси, 140-а уй, телефон 5-15-01 (18-автобуснинг «Нефтеразведка» остановкаси).

Тошкент шаҳридаги
ОЛОЙ СОВЕТ-КОЛХОЗ БОЗОРИГА
ЛИФТЕРЛАР КЕРАК

Бозор дирекциясига мурожаат қилинсин.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
(«Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885 Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761 Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808 Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси
Р. 02236. Нашр. Г. 1643.